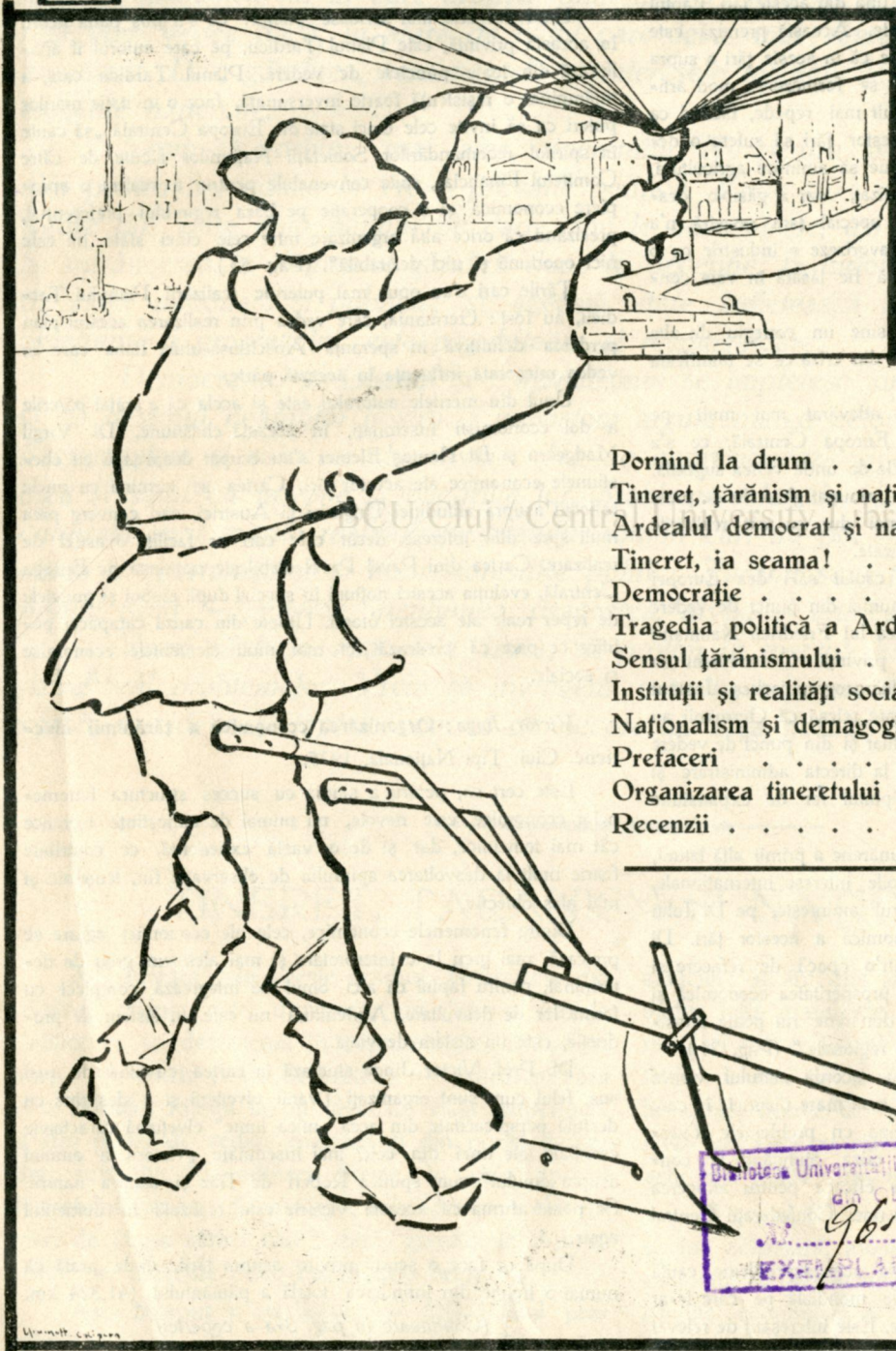

TARA DE MĂINE

„Nedreptatea și imoralitatea pot să se mențină la suprafață vremelnic, dar mai curând sau mai târziu adevărul își face drum și triumfă“.

IULIU MANIU

358

SUMAR :

- Pornind la drum „Țara de Măine“
 Tineret, fărânisism și naționalism . Ion Mihalache
 Ardealul democrat și naționalist . Victor Jinga
 Tineret, ia seama! . Gh. Dragoș
 Democrație Camil Suciu
 Tragedia politică a Ardealului . Axente Sever Banciu
 Sensul fărânisismului Ioan Oancea
 Instituții și realități sociale . . . B. Schiopu
 Naționalism și demagogie . . . I. Gheție
 Prefaceri A. Mihalca
 Organizarea fineretului V. J.
 Recenzii Aug. Tătaru

REVISTĂ SOCIALĂ, POLITICĂ ȘI ECONOMICĂ

PORNIND LA DRUM...

Imprejurările, simfirea și gândirea noastră ne poruncesc să nu facem. Și vom vorbi, dela această tribună tinerească, cu curajul pe care ni-l dau convingerile tari, sufletul curat, dragostea pentru România de azi și grija pentru Țara noastră de mâine.

Și de aci, dela Cluj, trebuie să pornească vorbă dreaptă și adâncă. Ardealul nu se poate lăsa răvășit de vorba fără cuprins, de oamenii fără busolă. El are realitățile și neliniștea lui în care aruncă mulți undița; le vom tăia sfoara și privindu-i în față vom vedea dacă, în afară de bățul care le-a mai rămas în mâni, mai au și alt argument. Dar, gândirea, sentimentele și interesele regiunii, le vom subordona marilor exigențe naționale.

Vrem să vorbim, mai ales, tineretului. Nu pentru a-l măguli și a-l exalta și nici pentru a-l aduce la vre-o prăvălie politică. Vrem să-i vorbim de acele constante sigure din viața unei națiuni pe cari, cine le nesocotește, azi sau mâine, va fi înfrânt. Și înfrângerea în domeniul gândirii duce la decepție, la îndoieli, la indiferentism față de viața națională și publică; și această stare sufletească și intelectuală, refractară emoțiunii și progresului, este păgubitoare și respingătoare.

Democrația, fărâșismul și naționalismul se împletesc organic cu rosturile de azi și cu destinul neamului nostru. Cunoaștem argumentarea celor cari se împotrivesc lor; îi cunoaștem și sursa și obiectivele. Nu ne impresionează și nu ne convinge. Țărănișmea și satul cu nevoile și bucuriile lor, problemele lor de viață economică, socială și culturală sunt marile realități ale Statului român cari nu pot fi întunecate de frazeologia efimă a oportuniștilor și impresioniștilor politici. Țăranii sunt țara; lor le dăruim — în primul rând — generos, atențiunea, dragostea, râvna și munca noastră.

Vrem să bem apa dela izvor, să privim în miezul lucrurilor, să despăcăm în patru firul problemelor. Vrem să învingem convingând, cu arma cuvântului scris și vorbit, cu ideile și faptele noastre de fiecare zi. Așa pornim la drum.

„ȚARA DE MĂINE“

TINERET, ȚĂRĂNISM ȘI NAȚIONALISM

Mă adresez prin aceste rânduri *Tineretului din Ardeal*, aceluia care urmărește cu interes luptele politice ce se desfășoară în cuprinsul țării având ca scop — unele poate ca pretext — ridicarea Țării și a Statului român la un nivel de viață superioară și din punct de vedere material și din punct de vedere sufletesc. Mă adresez, firește, în chip special tineretului român; și ca țaran, mă adresez acelor feciori de țărani săraci cari îndură greutăți în drumul cârții, necunoscute celor bogăți dela orașe.

Am început și eu liceul; și deși întâiul premiant al clasei, n'am putut să-l continui, din pricina

sărăciei; m'am dus la școala normală unde ni-se dădea totul gratuit de Stat. Sentimentele și gândurile cari mă călăuzesc astăzi sunt elaboratul greutăților de cari m'am izbit și cari stau în calea omului sărac, dornic de muncă și setos de lumină. Durerea îmi este cu atât mai mare cu cât îmi cad sub ochi mai multe termene de comparație.

O populație minoritară avantajată sub stăpâniri streine odinioară, moștenește — oricât ar fi fost și ea lovită de prăbușirile catastrofale ale crizei — o situație economică și culturală privilegiată. Fii ei pornesc la luptă cu coeficienți de naștere și cu

perspective de plasare infinit superioare. — Lupta de existență deci este mai grea. Tocmai de aceea ispitele de rătăcire a drumului pot fi mai mari. Iar drumurile de rătăcire sunt mai ademenitoare în începuturile lor; primejdia dela capătul celălalt, nu se zărește. Bătrâni cari au dat greș în încercările vieții lor finere și mature, cearcă o tardivă refacere fecio-relnică ațâțând aceste porniri finerești.

Este mai ușor pentru studentul care trăește în mizerie să asculte pe un profesor care-i arată „un jidan“ și-i spune: „iață pricina mizeriei tale, dă-i la cap“, decât pe un profesor care i-ar spune: „mizeria este cu mult mai mare, pricinile cu mult mai adânci, leacul cu mult mai greu; fă din suferința aceasta o școală mai mult, un îndemn mai mult, pentruca prin unirea tuturor celor cari suferă ca tine, să instăpânim o orânduire nouă, de înlăturare a tuturor privilegiilor și a tuturor profiturilor, iar virtuțile tale educate să rămâie arma de siguranță în mâna ta, alături de protecția Statului tău românesc. Și în lupta ta, nu uita pe ai tăi de acasă, nevoile lor, greutățile lor, dușmanii lor; lupta să fie pentru ei și în numele lor“.

Ideea națională este ideea fundamentală a politicii de Stat.

Orice națiune constituie o individualitate cu o viață proprie, cu aspirații proprii, tinzând a avea unitate și forțe materiale proprii, liberă, stăpână pe teritoriul hărăzit ei de soarte. Și conștiința de sine însăși, de origina sa, de nevoile sale, de aspirațiile sale, de menirea sa, este stâlpul de foc ce o călăuzește sigur, în pustiurile viitorului. Dar ideea națională nu este fecundă, nu este pozitivă decât atunci când își trage seva din ideea socială, adevărată din straturile profunde ale maselor cari frământă, în sudoare, pământul pe care îl locuiește națiunea — și care îl apără cu viața atunci când este primejduit.

De ideea națională pot fi stăpânite și clasele conducătoare; în chip fecund: când ele ar reprezenta elita muncii, inteligenții, voinței, talentului, selecționate în marele laborator al muncii naționale; dar atunci când aceste clase sunt fructul exploatării muncii celor de jos, sau rămășițele unor neamuri streine cari au cotropit și stăpânit pământul țării, ideea națională pentru ele este numai armă de diversiversione, armă de conservare a privilegiilor de clasă; este diversiversione multimilenară la care au recurs totdeauna asupritorii ca să împiedice pe robi de a se trezi.

De „ideea națională“ au fost călăuzite și guvernările țariste ale Rușilor; și guvernările oligarhice ale Ungurilor, și guvernările fanariote ale Vechiului Regat, împotriva cărora Eminescu — revoltat de acest pseudo-naționalism — a scris cunoscutele versuri:

Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subțire;
Toate mutrele acestea sunt pretinse de Roman,
Toată greco-bulgăria e nepoata lui Traian.

Tot ce e perfid și lacom, tot Fanarul, toți ioleii,
Toți se scurseră aicea și formează patrioții.

Aceasta n'a împiedecat popoarele să explodeze în virtutea adevăratului sentiment național, care nu e decât fructul floarei sentimentului social care la noi este simțământul țaranului. Tudor Vladimirescu s'a ridicat deodată și împotriva grecilor aflați în țară și împotriva boerilor „greco-români“ cari robeau pe țărani iobagi.

Aci este originea redesteptării naționale: în mișcările social-naționale dela 1821. A fost și la 1848 o mișcare „națională“. Dar cu totul superficială și fără nici o urmare: tineri feciori de boeri, întorși „bonjuriști“ dela Paris și căutând să imiteze revoluția românească după tipicul celei franceze — cum sunt și azi unii care vor să imiteze ce este în Germania — masele au rămas inerte și revoluția a eșuat.

În Ardeal, revoluția dela 1784 a lui Horia, Cloșca și Crișan a avut, câteva decenii înainte de a lui Tudor Vladimirescu, exact acelaș caracter: mai întâi social și apoi național. S'au ridicat iobagii împotriva groșilor. Numai datorită faptului că iobagii erau în marea lor majoritate români, iar groșii maghiari, revoluția a căpătat și caracterul național. În această mișcare, socială în fundamentele ei, își are origina națională și Partidul național de mai târziu care a solidarizat pe intelectualii fii de țărani cu masa de țărani din care au eșit și ale căror interese și aspirații — economice, sociale, politice, naționale — le reprezenta Partidul național de atunci în sfera permisă de împrejurări.

Reușita revoluției lui Mussolini în Italia — căci e o revoluție ceia ce s'a petrecut în Italia — se datorește faptului că la baza ideii naționale a pus ideea socială. Tăria regimului fascist este că — într-o țară cu 50% populație industrială — a sindicalizat pe muncitori și prin syndicate a impus patronilor contract de muncă colectiv (cu salarii minimale foarte bune) și asigurări sociale obligatorii suportate în mare parte de patroni. Așa numai, ideea națională, care

lipsise regimului bolșevic eșuat în Italia după o scurtă încercare — a fost fructuoasă.

*

La noi vedem improvizându-se în „naționaliști“, oameni cari eșuând în întreprinderile lor politice mai vechi, simt nevoia unei firme noi și a unei prezentări în forme noi, tricolore, a cunoscutelor lor „haine vechi“.

Naționalismul este la modă. Pretutendeni este o recrudescență naționalistă: economicește țările se separă ca și cum s'ar pregăti de război, devenind fiecare o cetate economică închisă. Paralel cu aceasta se ascut însușirile naționale și se aprind simțămintele naționale. Nu putem rămâne tocmai noi pe urmă, noi care avem nevoie să trezim conștiința și simțul de mândrie națională a Românilor, cari au fost atâta vreme robii altor neamuri; și tocmai noi care avem 25% minoritari cu situația generală suferitoare.

Dar sunt două feluri de naționalisme:

Este naționalismul constructiv, care pornește din masele adânci, se alimentează din conștiința și nevoile sociale de bază, care cere educarea virtuților individuale și sociale ale românismului, care cere protecția Statului pentru deschiderea drumului muncii celui capabil. Și este naționalismul de paradă, fără profunzimi sociale, sgomotos și fără roade, care în locul muncii metodice pune agresivitatea și negația.

Un astfel de „naționalism“ este păgubitor pentru prestigiul de popor civilizat și este parazit și impotent, pentru interesul real al neamului românesc.

Parazit fiindcă așteaptă sinecură fără muncă, dela Statul șovin; impotent, pentru că statul te poate pune, dar nu te poate ține într'o funcție (economică, culturală, etc.) dacă puterile personale nu-ți sunt cultivate. Iar funcția socială se cere îndeplinită de un organ serios.

Degeaba va favoriza Statul un student român nemuncitor în domeniul medicinei de ex. în paguba unui student minoritar — dacă iese acesta mai bun doctor, alargă la el să-l vindece de boală însuș doctorul care s'a refugiat mai mult la titlu de român decât la munca proprie.

Din nefericire, naționalismul constructiv, naționalismul social, este mult mai greu de practicat, și mult mai greu de evidențiat; el este totdeauna modest și de aceea mai este și un pseudo-naționalism, acela care permite să-ți faci interesele cu minoritarii

bogați și să asmuți mulțimea împotriva minoritarilor săraci.

Vom cita un exemplu cu drept cuvânt clasic de cum înțelegem noi ideea națională în comparație cu cei care o exploatează — liberalii — și cu cei care o deformează (șoviniștii): În Maramureș, județ populat de mulți evrei și cu o populație românească extrem de slabă — trăind mai ales din exploatarea unor păduri ale statului din cele mai frumoase ale Țării, — se află în preajma acestor păduri două sate mari: Vișeu de sus și Borșa.

Când am venit la guvern în 1929 am găsit practicându-se metoda liberală în Vișeu: pădurile statului erau date în jaf pe numele „invalizilor“ și a unei cooperative camuflate condusă de 12 liberalii pe numele unei școale de meserii din Satu Mare, a unor firme locale, etc. — care însă, toți și toate, aveau în spate: Firma Grödel. Sub masca „românismului“, „invalizii“, „cooperativa“, „școala“ luau lemne fără licitație p. Grödel — și pădurile erau jaf.

Cu Grödel marile afaceri; de ochii lumii: cooperatie, invalizi, școală; adversarii (noi!) „vânduți evreilor“! Este metoda tradițională a liberalilor.

Am aplicat metoda noastră. Am cercetat refacerea cooperativei! N'aveai ce reface: toți cei 12 conducători (liberali) erau cumpărași de Grödel cu câte 100.000 de lei, precum i-am descoperit în 20 de minute!

Atunci am organizat exploatarea în regie de Stat. Rezultatul: într'o jumătate de an, cele vr'o șapte fabrici evreești au fost înlocuite cu o mare și modernă fabrică a statului cu funcționari și lucrători români! Când se vor mai împicioroga țărani maramureșeni, va urma tovarășia între cooperativa lor „de muncă“ și stat.

Aceasta este metoda naționalismului constructiv.

Voiți să știți rezultatele metodei naționalismului de stradă?

În același timp, câțiva derbedei în numele „naționalismului“, au dat foc satului Borșa!

Presă din lumea întreagă ne-a prezentat ca pe sălbatici. Iar azi, satul Borșa a devenit oraș. Colecte din lumea întreagă au sosit pentru refacerea Borșei, cu case mari de cărămidă — în locul vechilor case de bârne.

Să judece orice om cu mintea întreagă cele trei metode.

Naționalismul nostru este cu atât mai viguros, mai profund, cu cât este mai puțin sgomotos în

forme, mai activ în realizări. Este un naționalism social, naționalismul țărănesc.

A fi țărănist, înseamnă a fi naționalist prin naștere, de baștină. Nici nu ar mai fi nevoie a se zice național-țărănișm, dar nu strică de loc ca ideea să fie exprimată și mai precis.

Fructul lui va fi *Statul național-țărănesc*, menit a înlocui statul liberal ce aparține trecutului; menit a da formula de stat modern, statului român — și a face front statului sovietic, statului corporatist, statului național-socialist — fiecare construit cu material social, politic, ideologic potrivit pământului și poporului său.

O campanie interesată a unor oameni care știu că o astfel de zidire modernă aduce prăbușirea privilegiilor vechei clase conducătoare și acolițiilor acestei clase — a prezentat Partidul național-țărănesc ca un partid ... nenațional!

A cerceta obârșiile ambelor ramuri, exponențierilor, programul, realizările parțiale — înseamnă a te iniția pe adevăratul drum pe care e destinat a merge Partidul.

Dar aceasta înseamnă studii serioase.

Și noi îndemnăm fineretul a nu păși fără studii serioase în deslegarea problemelor de stat.

Entuziasmul este un lucru admirabil.

Dar el trebuie asociat ideii.

Persoanele trebuiesc slăvite în funcție de idei, de caractere, de roade,

Vai de cei ce pun mai prejos pe acestea, decât persoana.

Sclavi ai ideilor da.

Sclavi ai muritorilor cu păcate, cum putem fi fiecare din noi, niciodată.

Iar partidele, reprezintă o formă organizată — deci superioară — de luptă.

Cei ce pornesc împotriva partidelor, termină în partide.

Așa a fost *Liga Poporului*, Liga antisemită; așa a început *DI Iorga*, *DI Argetoianu*; așa au venit în 1931 la guvern. Toți au terminat or în partide, or alcătuiându-și partide personale!

Căci partid înseamnă o luptă disciplinată, pentru un crez și un program ordonat. Iar fără disciplină, se pot bate câmpii, nu se poate birui, și mai ales nu se poate organiza.

Studiați înainte de toate în meseria ce v'ați ales.

Studiați adânc și serios și problemele de Stat în timpul ce vă rămâne liber.

Și mergeți pe urmele convingerilor și ale simțămintelor ce au clocotit și clocotesc în masele adânci, din care v'ați născut.

Instinctul țărănesc și lumina cărții sunt cele mai sigure călăuze.

ION MIHALACHE

ARDEALUL DEMOCRAT ȘI NAȚIONALIST

În peisajul politic al țării Ardealul înfățișează o sensibilitate particulară și o însemnătate de necontestat. Dintre toate provinciile cari — prin marea unire — au întregit patrimoniul spiritual al României de astăzi, Ardealul a adus cea mai mare zestre sufletească, trecutul cel mai bogat în frământări și rezistențe, conștiința politică cea mai vie, naționalismul cel mai tenace, ruralismul cel mai mândru și luminat. Aripile Carpaților ocrotesc mărgăritarul cel mai strălucitor din coroana României contemporane; de aci a purces, din rase nobile, un neam pe care nici vremurile și nici oamenii nu l-au putut răpune, aci s'a plăsmuit slova românească, istoria ne spune că tot aci s'au plămădit întâile așezări bisericești și militare românești. Avem, deci, de partea noastră și foloasele și poate și neajunsurile acestui trecut.

Sufletul politic românesc are astăzi mai multe dimensiuni: naționalismul, democrația, țărănișmul, reacționarismul, indiferentismul. În frământările politice ale țării aceste spații se suprapun, se distanțează, se îmbină, după o manieră greu de explicat; elemente contradictorii fac casă împreună, formațiuni intelectuale și sufletești asemănătoare se răfuiesc între ele iar masa de manevră a imparțialilor se'nfierbântă, la răstimpuri, pentru toate doctrinele și tacticile.

Ardealul intelectual dinainte de unire a fost naționalist și demofil; Naționalismul defensiv și demofilia sunt conservatoare; acolo unde predomină demofilia și naționalismul, socialul și economicul sunt subordonați spiritualului și tradiției. Mișcările populare revoluționare dela 1784, 1848 și altele mai mărunte au avut un caracter mixt, național și social.

În Ardeal, până la unire, n'a existat democrația ci doar, la Români, dorința de a o realiza. Democrația, este un complex de stări sociale și politice, de raporturi de drept și de fapt, exercitarea constantă și generală a unor funcțiuni politice. Democrația, ca să existe, trebuie să fie practică; ea este, prin excelență, dinamică. Democrația, un fel de democrație, a început în Ardeal odată cu întâile alegeri parlamentare făcute prin vot obștesc, iar reflexul ei în viața economică a fost reforma agrară.

Partidul național din Ardeal a fost naționalist și demofil, dar nu democrat; nu putea fi democrat ci doar să nizuiască spre democrație. Angrenat în viața politică a României noi — democratizată, formal, abia după război (nici în Vechiul Regat n'a fost înainte de unire democrație, ci doar o oarecare demofilie) — partidul național era strein și de supra-viețuirile politicianismului antebelic al României vechi și de practicile pseudo-democrației României întregite. Partidul național și-a găsit o poziție de echilibru prin colaborarea și apoi prin contopirea cu partidul țărănesc.

Democrația, acest ideal al filozofiei antice, a fost trivializată de practica revoltătoare a demagogiei și înfățișată fals de naționalismul și reacționarismul pătimăș și interesat.

Împotriva țărănismului și apoi a național-țărănismului cari au reprezentat și reprezintă în România lupta de fiecare zi a democrației naționale sunt mobilizate toate forțele obscurantismului. Obscuranțiștii români prezintă ca vicii organice ale democrației inerentele ei imperfecțiuni în faza începutului; ei vor restrângerea libertăților și drepturilor celor mulți, dictatura cuiva, constituția cu privilegii mai multe pentru cineva. Voesc o guvernare a obsedaților, a acelei „elite” care, în joc liber al vieții a rămas la coadă.

Eu știu că a governa nu însemnează a sta numai la putere ci însemnează, mai ales, a conduce spiritele; ori a conduce bine spiritele este greu, dar a conduce spiritele needucate și neîndrumate este greutatea greutăților. Democrația pregătește spiritele luminate fără de cari nu se poate vorbi de progres și civilizație. Țăranii nu știu ce vor, nu știu să deosebească binele de rău, pe prostul de cel deștept, pe hoț de cel cinstit? Azi știe mai bine decât eri și mâine va ști mai bine decât astăzi. Viața politică a României de astăzi ne oferă dovezi concludente că practicarea — cu toate imperfecțiunile — a regimului democratic, a contribuit mult la educarea cetățenească a țărănimii, mărindu-i înțelegerea fenomenului politic,

cunoașterea de oameni și lucruri, puterea de discernământ; rezultatele — în cifre — ale alegerilor parlamentare după război ne spun că cunoscuta „zestre guvernamentală” scade dela alegere la alegere, ceea ce dovedește că mirajul „puterii” nu mai este un argument prea puternic, mulțimile putându-se orienta în viața publică după criterii din ce în ce mai obiective.

Structura socială și etnică a României moderne impune o împletire strânsă a sentimentului național și a concepției și practicei democratice. Democrația — (regimul parlamentar reprezentativ, sufragiul universal și deci primatul politic al majorității) — duce la dominarea Românilor în țara lor, la dominarea politică a celor 15 milioane față de cele 4 milioane streini; și dominarea politică chibzută practică duce la dominarea economică și socială.

Ce ar însemna o restrângere a votului obștesc fie raportată la pregătirea intelectuală sau la avere? Ar însemna supremația minorităților cari din cauza așezării lor la orașe se pot cultiva mai ușor și totodată sunt și mai bogați. Țărănimea, prin numărul ei, menține echilibrul politic necesar Statului nostru național. Ori, țărănimea, n'are nici carte și nici avere multă, dar printr'o politică de Stat luminată, energetică, și constantă și cu respectarea drepturilor câștigate, ea va învăța carte și va strânge avere. Democrația politică, prin respectarea drepturilor menționate, democrația școlară prin răspândirea metodică a culturii în masele populare, democrația economică prin cooperativizarea integrală a economiei naționale, democrația socială prin impunerea primatului muncii și al producătorilor în viața țării, prin dreptul de a vorbi liber și de a controla, împreună cu alte revendicări, sunt postulatele de căpetenie ale României de astăzi, ale Țării noastre de mâine. Oricărei îndrumări împotriva acestor imperative de viață demnă să-i opunem legitimă apărare poruncită de dragostea de Țară, de atașamentul față de țărănime, de destinul mare al neamului nostru. La drepturi și libertate — a căror călcare duce la abuz, clici și obscurantism — nu renunță nici un popor demn, nici o generație conștientă.

Ardealul nu a trăit încă adevărata democrație, deci nu are dreptul să o repudieze; el nu „face” naționalism, ci îl trăește organic. Această provincie care s'a trăit și s'a rezistat prin luptă, prețuște mult libertatea și dreptatea; viața eroică a Ardealului respinge dictatura bunului plac, conducerea clicilor și a oligarchiei falsului naționalism. Ardealul nu se

revarsă din albia simțirii lui adânci decât numai sub presiunea acelor mari forțe primare și populare cari i-au dat, în istorie, capitoale de frământări și împliniri glorioase. Ardealului naționalist, țărănist și democrat nu i-se pot opune formule eftine, lipsite de discernământ, simpliste și — ceiace este mai grav — lipsite și de onoare; el știe și mai ales simte că pușin naționalism îndepărtează pe om de democrație, mult naționalism îl apropie.

Vrem să se facă, întâi, rânduială și deparazitare printre Români, pentrucă vrem numai o Românie a Românilor demni, patrioți și muncitori. Sub mantia patriotardă nu vrem să trăiască în culcuș, cald, Românul care este leneș, fură și se vinde celui care

dă mai mult. Vrem să se facă, mai întâi, sacrificiul jerifei de sine și numai apoi — cu o armată viguroasă și neviciată — să impunem tuturor să țină seamă de drepturile noastre.

Tineretul și toată lumea să ia aminte. Drumul drept și luminos nu pornește din smâncururile obscurantismului, ale simplismului și ale bombasticismului. Obsedații vorbelor goale și ai dictaturii vor să ne facă să credem că soarele politic se'nvârte în jurul lutului patriotard și că roua înviorătoare de viață românească se formează din ploaia formulilor fără cuprins. Dar nu vedeți?, ne spun ei. Da, vedem, dar înțelegând, nu gândim și nu vorbim prostii.

VICTOR JINGA

Tineret, ia seama!...

Tineretul, prin însăși firea sa, este generos. Sufletul clocotitor de idealism îl îndeamnă la acțiune, la luptă pentru dobândirea sau apărarea dreptății și libertății pe seama celor mulți și năcăjiți. Când, totuși, se întâmplă să fie altfel, însemnează că în rândurile tineretului sălășluiește o stare morbidă, neconformă nici cu vârsta, nici cu firea acestuia, nici cu interesele națiunii.

Pilde grăitoare în această privință avem destule în ziua de azi. O parte din tineret, prinzând câteva lozinci seci din atmosfera turbure a politicei românești, fără a le trece prin sita minții și fără a le încălzi pe vatra sufletului, le trâmbișă la toate răspândițiile. Dar există un fapt mai dureros: această parte din tineret, militează împotriva libertăților publice, deci pentru dictatură.

Se pune întrebarea: este oare în conformitate cu interesele neamului toată această vrăsmășie împotriva libertăților națiunii și tot acest exces de propagandă în favorul dictaturii? Cine cunoaște realitățile sociale, politice și economice românești, nu poate să dea decât un *masiv și categoric răspuns împotriva dictaturii*. Dece? Fiindcă de prea multă libertate și de prea mult respect al constituției și legilor în țara românească nu ne-am putut plânge nicio dată și nici azi. *Am gustat însă cu toții din plin amărăciunea și nedreptatea dictaturilor deghezate, cari au servit și servesc fie interese politice, fie interese economice de exploatare a unor cercuri mai mult sau mai puțin fătuse.*

A maimuțări pe alții, după cum ne e obiceiul, e și nelogic și dăunător intereselor generale. E nelogic, fiindcă dictaturile din alte țări nu sunt expresia voinței și intereselor câtorva persoane, ci au la bază un curent popular, un consimțământ al masselor. E dăunător, fiindcă interesații storși de vlagă ai saloanelor, sau îndopații cartelurilor — fără comunitate de sânge și de suflet cu națiunea română — atât așteaptă, să se creieze un curent cât de slab în favorul dictaturii, pentru ca ei să aibă o justificare de a introduce fâșiș dictatura în folosul lor, nu al masselor românești.

Este îndeobște cunoscut din cursul istoriei, că totdeauna o națiune se poate desvolta numai într'un regim de cinste și libertate. Orice suprimare a libertății aruncă un vâl de întuneric prielnic încolțirii abuzurilor în paguba celor mulți, cari la noi în țară sunt români. A striga după dreptate, a înfiera abuzurile în asemenia condiții este imposibil. Călușul îți astupă gura, iar lanțurile îți încleștează brațele.

Dar, să lăsăm la o parte considerațiunile generale, și să pătrundem una din laturile problemei naționale, spre a ne da seama, că nu prin lozinci seci se poate rezolva aceasta, ci prin soluții potrivite intereselor ei politice, sociale și economice.

Există o mare, cea mai mare realitate românească în România, necontestată de nimeni: *țărăni-me*. Ea este păstrătoarea ființei noastre etnice, precum și izvorul de energie a Neamului; ea este temelie politică și economică a Țării întregite. Orice

program, orice acțiune și orice înfăptuire, de orice fel, în Statul român trebuie să țină seamă de această realitate și să urmărească satisfacerea intereselor ei. Altfel totul e șubred, dăunător și se năruie.

Mai există o altă realitate, tristă însă. Țărăni-
mea geme sub apăsarea celor mai grele mizerii de
ordin social și economic, în timp ce altă categorie,
minoritară ca importanță, categoria marilor magnați
ai industriei și cartelurilor, exploatează și se îm-
bogățesc sub scutul legilor și anumitor cercuri poli-
tice interesate. Nu mai e un secret faptul, că între
prețul produselor agricole și al celor industriale este
o prăpăstioasă disproporție, în defavorul agriculturii.
Până mai acum doi-trei ani ne plăcea să aruncăm
vina acestei disproporții pe seama industriei străine,
deși, chiar și atunci, 60 % din necesitățile interne
de consum erau acoperite de producția „industriei na-
ționale”. Acum, în urma restrângerii importului și a
măsurilor exagerate de protecție industrială din ulți-
mii ani, desigur că industria internă acoperă cel pu-
țin 80 % din necesitățile de consum ale României,
așa că nu mai putem arunca vina pe alții. Cangrena
se ascunde în corpul nostru și se cere operată. Alt-
fel vom asista cu scârbă și în viitor la exploatarea
nemiloasă a mării mase de consumatori și produ-
cători români, țărani și orașeni, din partea fabricilor
cartelate, cuiburi de străini și de români fără scrupule.
Căci, cum putem numi altfel decât exploatare
nerușinată, practica fabricilor de postav, de a cum-

păra un kg. de lână cu 40 de lei spre a-1 revinde
cu 600—1000 de lei sub forma unui metru de stofă?
Cum putem numi oare, altfel decât exploatare,
manopera fabricilor de zahăr, hârtie, ciment, meta-
lurgice etc.?

Cât timp acestea vor dicta în țara românească,
țăranul român nu-și va putea valorifica rodul muncii,
va suferi de toate plăgile și în primul rând de cea
a subalimentării, a bolilor sociale și analfabetismului.
Va fi în același timp în imposibilitate de a furniza
elemente tinere și viguroase școlilor și clasei mijlocii
dela orașe.

Iată de ce cred eu, ca român, că se face o
mare greșală din partea unei categorii a tineretului, care
se lasă în mod ușuratic amăgită de lozinci deșarte
și de mirajul dictaturii, fără a pătrunde adevărata
realitate și problemă națională, conturată vag în rân-
durile anterioare și expusă atât de luminos și repetat
de mării români Iuliu Maniu și Ion Mihalache.
Orice abatere dela drumul realităților românești ega-
lează cu o trădare a intereselor naționale și cu o
consolidare a dictaturii aventurierilor politici și eco-
nomici.

Iată de ce a sosit supremul moment să strigăm,
noi cei dela această revistă, din tot adâncul conștiin-
ței noastre românești — născută nu făcută — *tine-
ret român, ia seama!*...

Dr. Gheorghe Dragoș
profesor.

DEMOCRAȚIE

Democrația a ajuns o noțiune atât de generală
în viața politică a societăților moderne, încât o mare
parte a speranțelor de îndreptare a situației de astăzi,
ca și mai toate acuzele ce se aduc regimurilor poli-
tice în ființă, se leagă de această formulă. Și, toc-
mai datorită mării actualități, democrația a primit in-
terpretări atât de deosebite, și adesea atât de contra-
dictorii, încât o încercare de a-1 preciza noțiunea, —
mai ales în legătură cu actualele condiții de viață,
— ni se pare necesară.

În antichitate, ideea unei democrații a apărut ca
o formă de organizație politică cerută de clasele
mijlocii, în lupta neconținută a acestora cu aristocra-
ția oligarhică, fără să urmărească însă, o extindere

prea mare de drepturi, și nici o adevărată egalitate
economică. Era numai *formula politică*, întrebuintă
în lupta pentru conducere, de către clasele populare
și cari foarte adesea cădeau la bună înțelegere cu
clasa conducătoare, fără să fi realizat prea mult din
această idee. Lumea antică, n'a putut realiza o de-
mocrație niciodată, — cum de altcum n'a realizat-o
nici timpurile noastre, — antichitatea însă n'a atins
nici măcar forma mai evoluată a democrațiilor mo-
derne, lipsindu-1 o *structură socială prielnică*, pen-
tru desvoltarea unui spirit și a unei organizații de-
mocrate. Democrația greacă și romană, — în măsura
în care a existat, — nici n'a încercat să ia forma
unei guvernări adevărat populare, în care întreaga

vieață socială să fie determinată de voința majorității, ci luând naștere într-o societate ce presupunea existența sclavajului, nu putea să aibă decât forma unui contract, ce asigura în cazul cel mai bun o egalitate între stăpâni, și nici decum o îndreptățire a tuturor. Pe de altă parte, masa imensă de exploatați era complet lipsită de conștiința importanței și puterilor ei, — iar producția economică prea rudimentară, ca producătorii săși poată impune voința.

Superficialitatea democrațiilor antice, reiese și din evoluția lor ulterioară, — în loc să urmeze o dezvoltare a lor proprie, — odată cu slăbirea claselor mijlocii, deși rândurile proletare deveneau tot mai mari, spiritul democratic a scăzut și mai mult, dând loc tiraniilor și monarhiilor absolute din timpul Imperiului.

După prăbușirea și pușinului ce s'a putut realiza ca organizație democratică în lumea veche, au urmat apoi sute de ani, în care omenirea părea că a și uitat că o societate ar putea exista și altcum decât sub variatele forme ale regimului feudal și că cel dintâi drept, și cea dintâi obligație a popoarelor, e săși organizeze viața socială și să se conducă singure, ideia unei dreptăți sociale și a unei organizații democratice ne revenind decât odată cu revoluția franceză, și cu spiritul sec. al XVIII-lea care a pregătit-o.

Și din toate revoluțiile ce au adus la înfăptuirea democrațiilor moderne, marea revoluție franceză o putem lua ca și exemplul cel mai clasic de apariție al acestora, și de evoluție a lor ulterioară.

Luând naștere într-o stare de cumplită mizerie, la care a ajuns un popor exploatat fără milă, revoluția franceză a izbucnit ca o reacțiune disperată și brutală a foamei, împotriva tuturor asupritorilor de până atunci. Înainte de a cere drepturi politice, și înainte de a căuta răsturnarea unui regim, poporul francez a voit săși schimbe starea economică, cerând dreptul lui la pâinea pentru care muncea o viață, fără săi aparțină. Pornită din revolta primitivă a foamei, mișcarea a fost concretizată numai mai târziu, într'un ideal precis: de a nimici un regim și o formă de guvernare, înlocuindu-o cu alta nouă. Și această organizare a mișcării a fost făcută de burghezie, — o clasă mijlocie ce s'a format dealungul evului mediu, și care în momentul revoluției era destul de pregătită ca să ia conducerea. Și pervertirea mișcării a început odată cu această conducere. E adevărat, revolta țaranilor francezi fără o clasă conducătoare, n'ar fi fost decât o stare anarhică de neîncredere, dar burghezia luând rolul de conducătoare

a canalizat mișcarea în așa fel, ca se-i folosească mai mult ei, decât acelor care au făcut-o. Iar din acest moment, democrația a ajuns o simplă formă de guvernare, o fantoșă regisată abil, de către un grup de interesați. Și cea dintâi trădare a democrației a fost săvârșită astfel tocmai de aceia care iau ridicat stindardul.

Revoluția se știe, a urmărit modificarea unei situații materiale, și crearea de posibilități de existență pentru toți. Poporul francez s'a ridicat împotriva unor stări de lucruri, nu dintr'o dorință pur estetică de a înlocui un regim politic cu altul, ci din necesitatea și revolta disperată a foamei.

Iar ca recompensă după însângerări de atâtea ani, n'a primit decât niște *vagi drepturi politice*, — o întreagă construcție juridică de principii cu o aparență strălucitoare, dar lipsite de orice consistență reală, — pe când situația lui economică a rămas aproape aceeași. În locul stăpânului feudal, cetățeanul „*liber și stăpân*“, avea alți stăpâni, ce-l exploatau mai departe, fie ca muncitor în fabrici, fie ca agricultor; iar atunci când popoare întregi sunt nevoite să susțină prin munca lor o clasă privilegiată de paraziți, sau să îngroașe rândurile proletariatului flămând, toate drepturile politice de care se face atâta caz, nu sunt decât ironia unei situații nedrepte. Și populația franceză, — ca mai toate revoluțiile istoriei, — a urmat aceeași ironie a soartei: pornită în dorința de a modifica a situație materială, la sfârșit s'a ales numai cu modificări spirituale (d. ex. drepturi pur politice).

Și ca să încercăm un scurt rezumat, să vedem ce a primit poporul francez — și toate popoarele care se bucură azi de așa zisa democrație capitalistă dela interpretarea specială a acestor principii:

— În primul rând, vestita tabelă a „*Declarațiilor drepturilor omului*“, ce se poate reduce la două principii fundamentale: *libertate și egalitate* (esența oricărei democrații adevărate atunci când se aplică integral și sincer), și cari a însemnat un progres enorm chiar numai prin faptul că a fost enunțată.

Să urmărim însă aplicarea ei: în domeniul politic, într'o măsură destul de mare (nu amintim aici nenumăratele stări excepționale, când dispărea ca prin farmec), — ne aplicată însă și în viața economică, ea rămas numai o simplă ficțiune, și să nu uităm că realitate economică a fost cauza principală a revoluției franceze. Viața economică n'a rămas de fapt prea străină de inovările democratice, ele s'au aplicat însă în cele mai multe cazuri de a'ndoaselea, și în

scopuri foarte străine de idealurile democrației. În general, se observă o lipsă de sinceritate, și o interpretare foarte personală, mai mult în avantajul unei minorități. Și totuși, dacă viața politică a cunoscut cel puțin o parțială democrație, în viața noastră economică ne găsim încă în plin ev mediu.

Se luăm pe rând cele două principii fundamentale, și să vedem cum s'au aplicat:

Libertate, în viața economică poate însemna două lucruri: — pe de o parte un proces economic și o *concurență* complet liberă, cel avantajat materialmente exploatând pe acel într'o situație inferioară lui, și în special pe acei nevoiți să trăiască numai din munca salariată. Și, cum revoluția franceză n'a împărțit averile aristocrației, ci acestea au trecut împreună cu alte avantaje materiale, direct în mâinile burgheziei, inegalitatea materială rămânând pe mai de parte, consecințele acestui principiu atât de democratic în aparență, sunt ușor de ghicit, și în orice caz n'au prea folosit acelor în numele cărora au fost aduse;

— sub celălalt aspect, libertatea e dreptul fiecărui de a exista cum vrea și mai ales *cum poate*, fiind tot așa de liber să nici nu existe atunci când nu are posibilitatea. Un mic exemplu: în zilele noastre sunt milioane de șomeri, oameni cari toți au „*libertatea să facă ce vor*“, adică, după ce li s'a luat orice posibilitate de existență, pot să nici nu mai existe, dacă nu pot altfel.

Și ca să ne dăm seama de câtă democrație ne bucurăm în societatea noastră, să ne amintim că o mare parte a cetățenilor de astăzi sunt lipsiți de mijloace materiale, și că depind în toată existența lor de o mână de exploatare, cari n'or fi prea mult impresionați de principiile democratice.

Tot în legătură cu principiul libertății mai trebuie să amintim, că el nu are un caracter tocmai așa de sacrosant, atunci când aplicat chiar numai între privilegiați, ar putea să le dăinuască. Așa bunăoară, monopolurile, trusturile, cartelurile, și tot sistemul protecționist, — cari sunt tot atâtea știrbiri ale principiului de libertate, — își găsesc o aplicare foarte naturală atunci când folosesc aceleași minorități, care se bucură în același timp și de reversul problemei.

În ce privește al doilea portul al democrației: *egalitatea*, cred că e bine să nici nu insistăm prea mult, — dela început și până la sfârșit nu s'a făcut nimic. Sub veșnicul pretext că nu se poate aplica în întregime niciodată, nu s'a aplicat nici în măsura în care era posibil și just să se aplice. Și o egalitate

economică nu trebuie să însemneze numai decât o stare materială identică, ci *posibilități egale de existență*. E nedrept, ca masele populare să fie veșnic exploatate printr'un sistem aproape *automat*, ce trece tot produsul muncii în mâinile unei minorități parazitare, și să nu mai amintim de cea mai hidoasă abnormalitate socială, ca atunci când sunt milioane de șomeri și de flămânzi, ce nu se pot bucura de o adevărată existență omenească, enorme cantități de supraproducții, create tot prin munca lor, se aruncă în mare, ca să mențină prețurile pieței, și ca nu cumva, angelicii apostoli ai democrației capitaliste, să aibă vre'o pierdere materială.

Din cele amintite până acum, putem vedea, că libertatea economică nu există, și în felul cum există numai democratică nu e, iar în ce privește egalitatea, nici nu s'a încercat să se aplice în domeniul economic, iar pentru că viața politică e numai o *suprastructură fără sens*, dacă nu e în *concordanță cu viața economică*, mă întreb ce s'a aplicat din celebra democrație, a cărei principii s'au frâmbițat atâtea.

Și ce e și mai surprinzător, e că există deja atâtea lume, ce pare că s'a plictisit de organizația democratică, ca de o formă învechită și discreditată în întregime, și care se simte obligată dintr'un sentiment de răspundere față de viitorul societății, să manifeste în toate împrejurările împotriva ei.

Știu oare toți aceștia, că o adevărată democrație nu s'a putut realiza până acuma, tocmai pentru că clasa conducătoare n'a dorit-o, și că înainte de a cere înlocuirea unui regim, ești obligat să-i dai posibilitatea să se realizeze?

Și, ce sunt oare toate mișcările acestea reacționare, apărute ca ciupercile și în străinătate și la noi, decât aceeași veșnică *diversiune*, și transmutare a unui neajuns social și economic pe alte tărâmurii. — Dece atunci, când criza în care ne sbatem se datorește tocmai ne realizării unei democrații, atunci când ne dăm seama că lucrurile nu merg cum ar trebui, învinuim un regim care nu s'a aplicat niciodată? Iar când intervenția Statului în viața economică e indispensabilă, pentru a reglementa procesul de producție și consumație în folosul tuturor și când a ajuns un adevăr elementar că industriile de primă necesitate trebuie etatizate, și că întreaga viață economică trebuie disciplinată după un riguros plan economic, pentru a da posibilitate unei adevărate democrații, atunci dece această veșnică diversiune pe plan politic, prin nimicirea libertăților și prin mili-

tarizarea a popoare întregi, când e așa de simplu să schimbi neajunsurile acolo unde există? — Dece această veșnică distragere a atenție spre frământări politice, când toată criza de azi se datorește situației economice? — Dece nimicirea tocmai a *libertăților politice*, care sunt singura cheazășie împotriva exploa-
tărilor și a firanilor, și singura posibilitate ca o drep-
tate socială să se înfăptuiască vreodată? Și atunci
când un stat poate foarte ușor să reglementeze viața
lui economică, împiedicând o minoritate hrăpăreață
să exploateze un întreg popor, dece n'a încercat-o
până acuma?

Să fie tocmai democrația vinovată de toată situ-

ația compromisă din zilele noastre, și oare dece
tocmai acei care au împiedicat-o mai mult să se
aplice, azi o ponegresc și o acuză de incompetență?
Nu sunt oare și aici aceleași „*oficine*“ apărute în
consiliile de administrație, ce regisează și o atitudine
și, și pe cealaltă?

— Tot atâtea întrebări la care se poate răspunde
foarte ușor, dacă o voim sincer. Și poate și soluția
crizei actuale, și de natură economică și de natură
politică, o găsim tot în aceste răspunsuri.

Până atunci însă, noi trebuie să sperăm numai de
acum înainte, în realizarea unei adevărate democrații.

CAMIL SUCIU

TRAGEDIA POLITICĂ A ARDEALULUI

Anul acesta s'au împlinit 150 de ani dela
martirajul celor trei eroi ai Ardealului subjugat de
ieri: Horia, Cloșca și Crișan.

Această dureroasă sărbătorire a trecutului eroic,
ne pune în față icoana Ardealului îndurerat de astăzi.
Și inima ni se strânge de durere, când facem o
comparație ori cât de sumară, între solidaritatea ro-
mânească din Ardealul îngenuchiat de ieri și între
pulverizarea românismului din Ardealul biruitor de
astăzi.

Ieri, Românii ardeleni indiferent de religie,
clasă socială sau loc de naștere erau strâns uniți în
jurul aceleași credințe: ușurarea fraiului poporului și
pregătirea lui pentru ziua mare a Unirei; azi, vrajbă
și ură, calomnii și trădare.

Contrastul e prea dureros, pentru a nu ne im-
pune o mai amănunțită cercetare a situațiunei pre-
zente pe care cu drept cuvânt am numit-o: *tragedia
politică a Ardealului românesc*.

Nu voi insista asupra meritului conducătorilor
politici ardeleni pentru cauza românească. Plec doar
dela evenimentul Unirei, prin care Ardealul a intrat
în politica generală a țării cu conducătorii lui din
vremuri grele: Iuliu Maniu, Gheorghe Pop de Bă-
sești, Alexandru Vaida Voievod, Ștefan Cicio Pop,
Ioan Suci, Aurel Vlad, Vasile Goldiș, Octavian
Goga etc.

Un singur gând au avut toți: *incadrarea Ar-
dealului în politica țării întregite*. Indată însă, au și
inceput dificultățile. Cum să se facă această în-
cadrare?

Unii au fost de părere să fuzioneze imediat cu
vreun partid din vechiul regat. Liberalii erau atotpu-
ternici. Generalul Averescu, cu popularitatea câști-
gată în timpul războiului înființă: „Liga Poporului“.
De altă parte cei oșeliți în mizeria tranșelor și cari
își dădeau seama că așezarea României Mari trebuie
făcută dând țărănimii rolul ce i se cuvine într'un
stat de țărani, se grupează modest dar hotărâți în
jurul lui Ion Mihalache și Nicolae Lupu.

Conducătorii Ardealului găsiu necesar pentru
ca această fuziune, să fie durabilă, că trebuie făcută
cu oameni în sufletul cărora să vibreze aceleași con-
vingeri politice și demnitatea Ardealului să fie res-
pectată.

Octavian Goga însă se desparte de grup și se
atașează Generalului Averescu. Se stabilește în Bu-
curești și începe o campanie în numele „unității sta-
tului“ și acuză tovarășii de ieri de „regionalism“.

„Consiliul Dirigent“ din Sibiu care avea rolul
istoric de a pune la punct toate problemele Ardea-
lului în legătură cu Unirea, ca numirea funcționarilor
români, organizarea învățământului românesc, organi-
zarea administrației românești etc., după un an abia
e desființat de Ionel Brătianu.

Gubernările liberale și averescane prin trata-
mentul colonial la care ne-au supus provoacă noui
nemulțumiri în Ardeal. Un singur ardelean se ală-
tură partidului liberal: d. Alexandru Lapedatu, un
om cu frumoasă cultură istorică, un excelent profe-
sor universitar, dar fără a duce cu dsa nici un aport
politic.

A doua guvernare Averescu din 1926 mai rupe o mână de oameni din Ardeal: Vasile Goldiș, Ioan Lupaș, Ioan Lapedatu.

Ardealul însă — voturile exprimate dovedesc din plin — rămâne neștirbit în jurul partidului d-lui Iuliu Maniu.

Se efectuează apoi fuzionarea între partidul național-ardelean și partidul fărănesc al d-lui Ion Mihalache sub președinția d-lui Iuliu Maniu. Partidul național-fărănesc merge din biruință în biruință și împotriva tuturor culiselor în 1928 ajunge la guvernarea țării.

Di Octavian Goga irosește talent și timp împotriva „ardelenilor regionaliști”, iar Ardealul i-a răspuns, ne-mai alegându-l deputat. Grupul Goldiș, deasemenea nu mai reușește să fie trimis în Parlament.

Ardealul a rămas solidar în jurul lui Iuliu Maniu, Alexandru Vaida-Voevod, Ștefan Cicio Pop etc.

În timpul celei de a doua Guvernării național-fărănistă, „Demonul intrigei” reușește să distrugă și prietenia, devenită aproape legendară, dintre d-nii Iuliu Maniu și Alex. Vaida-Voevod.

Pentru noi ardelenii conflictul Maniu—Vaida e, dela izbucnirea lui, o permanentă sursă de tristețe.

Solidaritatea politică ardelenescă cimentată atât de fericit în jurul acestei prietenii care a dus Ardealul pe linia marilor biruințe e gata să se spargă.

Secretul biruinței lor, a fost tocmai această imperechere a calităților diferite pe cari le au. Deoparte temperamentul vijelios, plin de robust optimism al d-lui Vaida; de altă parte judecata rece, spiritul de prevedere și tărie în atitudine al d-lui Maniu.

Am avut plăcuta ocaziune de a vorbi și cu unul și cu celalalt. Am văzut la amândoi aceeași dragoste de a-și servi neamul, aceeași apărare dârză a demnității ardelenesti, aceeași dragoste pentru generația tânără ce se ridică, aceeași preocupare de a afirma românismul în țara românească.

Și totuși îi desparte ceva: O atitudine și o concepție.

O atitudine, atunci când Iuliu Maniu, din cel mai înalt post al țării, dela președinția Consiliului de Miniștri, pleacă cu eleganță peutrucă n'a fost lăsat să înlăture din funcțiunile lor pe doi „protejați ai zeilor”. Prin acest gest, de o sublimă atitudine morală Iuliu Maniu, a dat o strălucită dovadă, că în epoca aceasta, în care lichelismul se lăfăește triumfător la

posturi de comandă, când în fuga nebună a parvenirei, trădarea a devenit la ordinea zilei, el știe să părăsească o situațiune fără egal pentru a-și apăra: demnitatea lui și demnitatea țării. Gestul acesta, când apele tulburi de azi se vor limpezi, va fi scris cu literele triumfului pe ecranul istoriei.

Și atunci, celălalt mare conducător politic al Ardealului Alexandru Vaida-Voevod, a primit postul din care a plecat Iuliu Maniu, fără ca să mai continue linia politică a acestuia. De atunci, frământări politice în Ardeal, Sovata și evenimentele mai noi asupra cărora nu voi mai insista și cari i-au dus la o despărțire definitivă.

Este pentru noi ardelenii, desigur cea mai mare durere din România Intregită. Solidaritatea ardelenescă, simbolizată prin prietenia Maniu-Vaida se distruge. Ea nu se va mai putea reface așa încheșată, poate nicicând. Nici generația tânără nu va mai putea refăce această solidaritate aducătoare de biruințe. Răspunderea nu e a noastră, căci nouă nu ne-o mai lasă moștenire.

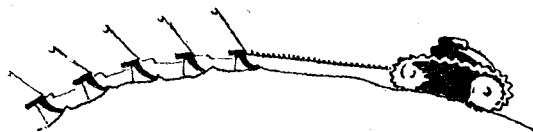
Vor rade dușmanii, vor profita adversarii, ne vom îndurera noi.

Și cu această durere în sufletele noastre ne vom strânge tot mai mult în jurul conducătorului de ieri și de azi Iuliu Maniu. Cu el a fost Ardealul întotdeauna și va rămânea mereu. Cine s'a îndepărtat de el a greșit, Goga, Goldiș etc. Despărțirea d-lui Vaida fără îndoială e singura dureroasă și care va lăsa urme adânci.

Dar în situațiunea de față această solidaritate se va putea reface totuși în jurul lui Iuliu Maniu. Linia politică pe care acționează, e aceea a neamului întreg: purificare de jos până sus și demnitate de sus, până jos.

... Și Ardealul a avut întotdeauna o linie demnă în politică. Horia, Cloșca, Crișan, Avram Iancu, Simion Bărnuțiu e linia demnității ardelenesti. Ei bine Iuliu Maniu se integrează perfect pe această linie. Iată de ce Ardealul va fi întotdeauna cu Iuliu Maniu. Iar peste tragedia politică de astăzi Ardealul va trece, cu durere desigur, dar va trece totuși biruitor.

AXENTE SEVER BANCIU

SENSUL TĂRĂNISMULUI

Problema statului țărănesc, a ideologiei țărănismului este una din cele mai actuale probleme.

Se discută, se scrie, se fac programe, etc. În general țărănimea este privită ca o pătură socială cu un mers aparte de celelalte pături sociale.

Industrialismul odată cu apariția mașinii a crescut, s'a organizat și a sporit enorm produsele și cu aceasta și profitul. Datorită câștigului fantastic și concentrării capitalurilor întreprinderile și-au mărit numărul muncitorilor și cu aceasta și structura unor state s'a modificat profund. În aceste state a apărut muncitorimea opusă capitaliștilor — și care tinde să pună mâna pe puterea economică și politică. Socialismul este o consecință logică a industrialismului, a sistemului de producție bazat pe capital, muncă și profit.

În statele industriale se preconizează acum o altă organizație economică, de altă factură: socialistă.

Țărănimea mai cu seamă din statele cu caracter mai agrar, n'are de a face nimic cu o astfel de societate cu capitaliști și muncitori. Ea își urmează un drum *sui-generis*. Întreprinderea agricolă nu prezintă nici un caracter al întreprinderii industriale: capital—muncă—profit—salariu—concentrarea capitalurilor și escrescența frustrurilor. Evoluția ei este lentă și neturburată de nimic din afară. Ea sintetizează, oarecum, și pe capitalist și pe muncitor.

Dacă-i așa, nici una din soluțiile socialiste firești și logice în societățile industriale, nu se potrivesc societăților agrare. Boala de care suferă întreprinderea industrială este alta, ca atare și leacul ei este propriu și nu se potrivește întreprinderii agricole. Țărănismul — n'are nimic de a face cu capitalismul și socialismul. Să fie oare așa? Nu poate avea problema și altă față?

Vom privi problema mai întâi *evolutiv* și pe urmă *analiza stării actuale*, ca să vedem dacă țărănimea s'a putut sustrage ritmului general de dezvoltare socială și economică și dacă azi mai are acea independență susținută de multe condeie autorizate.

I. Societatea din orice timp și loc are ca suport existențial o întreprindere. Prima întreprindere a fost cea agricolă, adică munca aplicată pământului pentru extragerea celor necesare hranei. În forma ei rudimentară ea era *complectă*: în casă se făceau și haine și încălțăminte și unelte, etc. Aceasta era o economie *închisă*, dar și *independentă*. Este singura dată în istorie când putem vorbi de o independență

economică și socială a agricultorilor.

Dar procesul nu s'a oprit aci, ci s'a dezvoltat mai departe. Procesul de diviziune a muncii începe să se producă din ce în ce. Apar *meseriașii*, cari își consacră munca numai unei ramuri de activitate, unor articole: fierari, pantofari, tâmplari. Între agricultori și meseriași este primul schimb de produse. Și cum meseriașii și comercianții erau așezați mai mult la oraș, iar țărani la sat, *schimbul se făcea între sat și oraș*. Între oraș și satele de pe o zonă oarecare se încheagă o unitate economică și solidaritate pe bază de diviziune a muncii: cei dela sat cari produceau cerealele aveau nevoie de articolele comerciantului și meseriașului specializat într'o ramură oarecare de muncă și invers: meseriașul de cerealele plugarului. *Și în acest stadiu se poate vorbi de o independență dar pe un spațiu ceva mai larg, de obicei o regiune.*

Această structură economică detarmina o anumite *pozițiune socială a proprietarilor*: căci putem spune că *rolul decisiv îl aveau agricultorii sau proprietarii*, dat fiind că articolele lor erau de o trebuință primordială. Ceeace produceau meseriașii se putea produce și în casa plugarului (haine, unelte). Această situație a *asigurat primatul și independența întreprinderii agricole* și cu ea alte corolare: structura politică a statului, structura juridică, precum și valoarea sau lipsa de valoare a personalității omului.

Statul era determinat de configurația lui economică agricolă în existența și factura lui. Cum țările agricole n'aveau nevoie de alte țări, deoarece schimb intens nu se făcea, statul era redus, mic, și cu un aparat administrativ rudimentar. Principatele Române au trăit despărțite până în pragul zilele noastre. Germania până la Bismark. De asemenea Franța. Italienii până în secolele trecute au viețuit în mici regate și principate.

Aceasta tocmai din cauza formațiunii economice agricole.

Acest tip de întreprindere economică și-a creiat și un anumit status al indivizilor: numai aci puteau exista oameni liberi și neliberi. Iobăgia este inerenta societăților agrare.

Dar în secolul al XVIII-lea apar „drepturile omului” odată cu ascensiunea industrialismului. Era firesc să fie așa, deoarece numai schimbul între produse — care înseamnă contract sau convenție — are nevoie de contractanți ca oameni liberi. Cei ce

contractează trebuie să stea pe picior de egalitate. Lipsa de schimb, de comunicație a dus la lipsa de egalitate și libertate, iar cu aceasta la lipsa unei ordini juridice. (Sub acest unghi de vedere se confirmă la fiecare pas concepția lui Bouglé, expusă în „les idées égalitaires“). Codul civil a fost introdus doar în secolul al XVIII și XIX-lea. Până atunci viața socială și economică curgea în tiparele unor norme de drept date de obicei.

Dacă procesul evoluției economice și de diferențiere a muncii s'ar fi oprit aci, atunci de sigur că întreprinderea agricolă ar fi rămas independentă și cu ea și țărănimea. În acest caz mișcarea păturei țărănești ar fi avut un sens, o directivă specifică, cu un drum de evoluție proprie, cu puține puncte de contact cu celelalte pături. Faptul că la noi țărănimea constituie 80 la sută din populația țării noastre era cel mai puternic argument în favoarea acestei

teze. În această fază a societății omenești — este adevărat — nu se poate vorbi de concentrarea bucuriilor în agricultură. N'avem capitaliști și salariați, căci țăranul îi realizează pe amândoi acești factori economici. De aceea țărănismul ar fi avut un sens, cu totul și tot opus socialismului, fiindcă și determinanțele social-economice ce le-au născut n'au nimic comun. Clasele în numele cărora vorbesc aceste cuvinte n'au nimic comun. Dacă structura economică și socială ar fi aceea din faza de care vorbim, atunci desigur că sensul țărănismului formulat de unii d. la noi ar fi just. Eu nu pot însă să dau o soluție societății actuale, potrivită cu structura societății tre-cute, cum nu pot da hrana unui copil pt. un om matur. Soluțiile sunt în funcție de datele problemei. Or datele problemei sociale actuale sunt altele.

ION OANCEA-URSU

(Continuare în numărul viitor)

INSTITUȚII ȘI REALITĂȚI SOCIALE

Problema instituțiilor sociale este o problemă foarte vastă a sociologiei moderne. În acest articol voi examina numai câteva aspecte ale acestora. Voi examina:

1. Legătura dintre trebuințele primare (trebuința de conservare), infrastructura economică și instituții.

2. Mentalitatea de clasă și instituțiile.

3. Instituțiile ca instrument de exploatare în mâna clasei conducătoare.

4. Divorțul dintre instituții și realitatea economică a unei societăți.

* * *

Individualitatea umană se găsește în continuă luptă cu mediul social înconjurător. Formațiunea acestei individualități este strâns influențată de această continuă acțiune și reacțiune. Instinctele, emoțiile, sentimentele, cât și întreaga mentalitate umană sunt un produs al mediului social, al raporturilor social-economice. Trebuința de conservare, una din cele mai fundamentale trebuințe omenești, este produsul mediului social-economic. Această trebuință general-umană, determinată de procesul de producție socială, determină la rândul său suprastructura socială și politică a societății care o satisface. Însăși originea colec-

tivităților sociale s'ar găsi în această trebuință de conservare.

Instituțiile, o parte a suprastructurii societății, după Delaisi, nu sunt decât o formă de satisfacere a acesteia.

Instituțiile sunt forme de viață cristalizată.

Socetățile umane sunt în continuă transformare datorită transformărilor tehnicii sociale. Forma infrastructurii economice a variat dela epocă la epocă datorită procesului de producție și circulație. Evoluția acesteia constituie însăși evoluția colectivităților sociale. Transformările procesului social de producție, în mod automat, aduc după sine transformarea întregii suprastructurii sociale și deci și a instituțiilor. *Legătura dintre infrastructura economică și instituțiile sociale și politice este deci foarte strânsă. Instituțiile sunt determinate de procesul social de producție a unei anumite societăți, de realitatea sa economică, de tehnica sa socială.* Instituțiile nu pot fi decât produsul unei anumite infrastructurii economice și numai în atare situație își pot îndeplini funcțiunea lor socială.

Altele sunt instituțiile determinate de procesul economic de producție în societatea feudală și altele cele determinate de tehnica socială a capitalismului. Instituția este și trebuie să fie produsul unei anumite

realității economice a unui anumit mediu social.

În concluzie putem spune: *instituțiile sociale și politice ale fiecărei societăți sunt produsul infrastructurii economice a acelei societăți, a procesului social de producție.* Cu variația acesteia variază și instituțiile.

* * *

2. Evoluția socială e determinată de contrastele veșnice care există în societate, contraste determinate și ele de interesele economice ale claselor în luptă. Societatea omenească se găsește într'o veșnică transformare, într'un veșnic echilibru instabil. *Infrastructura economică e în continuă transformare datorită evoluției tehnice sociale.* Instituțiile, datorită tocmai funcțiunii lor principale de a satisface trebuința de conservare, sunt prin definiție conservatoare. De o parte avem o infrastructură schimbată și de alta o suprastructură socială și politică veche. În acest moment apare discrepanța dintre realitatea economică și instituții. Suntem în plină criză. În acest moment lupta de clasă se intensifică. De o parte o clasă fostă revoluționară dar acum conservatoare; de cealaltă parte o clasă cu interese specifice — în numele echității sociale — cere adaptarea instituțiilor la realitățile economice noi.

Această luptă dintre clasele sociale determină formarea unei anumite mentalități, a unei mentalități de clasă. Această mentalitate este determinată însă mai ales de procesul social de producție, proces determinat de interesele sale economice. *Mentalitatea de clasă e un produs al realității economice-sociale.* Prin prisma acestor interese sunt privite și instituțiile politice. Întodeauna clasa învingătoare în primul rând transformă instituțiile vechi în conformitate cu mentalitatea lor de clasă cu interesele lor economice.

Am văzut că *mentalitatea de clasă este un produs al procesului social și că forma pe care o iau instituțiile este conformă cu această mentalitate și deci cu realitățile economice și sociale.*

Se vede prin urmare legătura strânsă ce există între mentalitatea de clasă și instituții, *instituțiile în totdeauna fiind conforme cu aceasta și deci cu interesele economice ale clasei.*

3. Am spus mai sus că instituțiile sunt forme de satisfacere ale instinctului de conservare. Prin chiar acest fapt instituțiile sunt în mâna oricărei clase conducătoare, instrumente de exploatare, instrumente prin care aceste clase își satisfac instinctul primar de conservare. Prin aceasta se legitimează sociologic instituția ca instrument de exploatare. Și atâta timp

cât acest instinct va exista și instituția va fi totdeauna un instrument de exploatare.

Că acest instinct, produs al unei anumite forme sociale, va dispărea sau se va atenua foarte mult — și prin aceasta va dispărea sau va fi mult redus și rolul de exploatare al instituției — într'o altă formă de organizare socială este sigur.

Instituțiile fiind puse ca instrumente de exploatare în mâna clasei conducătoare, legându-și soarta de această clasă, devin conservatoare. Societățile fiind însă într'un echilibru instabil, infrastructura economică se schimbă, din nou instituțiile devenind anacronice sunt înlăturate împreună cu clasa conducătoare.

Din cele stabilite până aici putem scoate următoarele concluzii;

a) *Că instituțiile sunt în totdeauna un produs al infrastructurii economice și al mentalității de clasă, care este un produs tot al acesteia.*

b) *Că fiecare colectivitate socială și fiecare epocă își are instituțiile sale specifice și că suprastructurile sociale și politice nu pot fi împrumutate,*

c) *Că instituțiile în mâna fiecărei clase sunt cel mai puternic instrument de exploatare.*

* * *

4. În lumina acestor considerente să examinăm procesul de formațiune al statului român burghez-capitalist.

La noi instituțiile burghezo-capitaliste au fost introduse după revoluția de la 1848. Infrastructura României din acel timp era feudală. Acestei infrastructuri îi corespundea o suprastructură socială și politică normală. Ne existând discrepanța între acestea, lupta clasei bonjuristilor sociologic nu era motivată. Dar nu numai atât. Mentalitatea acestei clase nu era un produs al realității economice românești și prin urmare forma în care erau concepute instituțiile sociale nu corespundea infrastructurii economice feudale, ci erau un produs al realității și mentalității burghezo-capitaliste din occident.

S'a încercat să se modeleze realitatea economică după instituții și nu invers. De aci a pornit tragedia economică a României.

Instituțiile în mâinile burgheziei noastre au devenit un puternic instrument de exploatare. Toate legiuirile au fost făcute numai ca să consfințească această monstruoasă științifică și ca la adăpostul lor să poată exploata. De o parte avem o realitate economică de 80% total lipsită de instituții; de cealaltă

parte o realitate de 20% cu o suprastructură de 80 %.

Infrastructura noastră economică, procesul nostru de producție este de 80% reprezentat prin agricultură iar Banca Națională are un portofoliu agricol de abia 20%. Aci rezidă cauza specifică a crizei românești. Trebuie schimbată întreagă structura socială și politică a statului nostru.

Prin acest mijloc au fost anihilate toate consecințele făcute clasei țărănești ca vot universal=reforma

agrară etc. Chiar faptul că odată cu reforma agrară nu s'a înființat și o instituție corespunzătoare — un credit agricol — confirmă caracterul de clasă și de exploatare al acestora.

Această discrepanță dintre infrastructura feudală și structura burghezo-capitalistă se accentuează tot mai mult lupta dintre clasele sociale devine tot mai aprigă. Apune o formă socială.

B. SCHIOPU

NAȚIONALISM ȘI DEMAGOGIE

Azi, mai mult ca oricând, se vorbește despre naționalism. Azi naționalismul este socotit ca o platformă posibilă pentru ascensiuni și refugiu pentru naufragiații sufragiului universal.

Este o cursă nebună și în această cursă nebună agitatorii diverselor „naționalisme“ nu uită și nu dau înapoi delă nimic. Naționaliștii noștri de ultima oră, devenind adepții lui Spengler, agită nevoia domniei și primatului unui fals misticism, numit „ortodoxism integral“ și al unui iraționalism deslănțuit al forțelor profunde primare.

Pentru ei „ortodoxismul integral“ se împacă cu revolverele cari fac parte din arsenalul „tehnice revoluționare“.

Pentru acești cerberi ai misticismului „sui generis“, a face anumite semne cabalistice, maimuțările importate de aiurea înseamnă a te integra în numărul martirilor ideii naționale.

Acești naționaliști de operetă sunt mesianici. Sunt exploatații unei generații pentru potolirea ambițiilor lor nemăsurate invers proporționale cu capacitatea lor intelectuală și mai ales cu doza lor de bun simț. Formele fără fondul necesar, importate de aiurea, sunt programele acestor amatori ai ascensiunilor rapide. Nu există pentru ei incompatibilitate și coliziune între etnicitatea lor dubioasă și naționalismul lor sgomotos, între julturile din diverse consilii de administrație și scaunul unde vor să se instaleze pentru conducerea țării, între interesele lor mărunte și interesele mari ale țării.

Deslănțue un jaz-band infernal acești predați de demonul puterii, care trebuie cucerită cu orice preț și orice mijloace, chiar trecând peste cadavre nevinovate. Acest sgomot infernal trebuie să ușureze, să buimăcească, căci direct bunul simț al ori-

cărui om refuză pe acești unificători ai crucei lui Crist cu armele ucigașe.

Trădători, vânduși, înstreinași strigă acești imbeculați din consiliile de administrație, acești naționaliști fără certificate de cetățenie, acești campioni ai moralității după ce au cucerit derby-ul lingușirii.

Naționalismul adevărat nu este acesta. Naționalismul nu distruge ci construiește, naționalismul nu este un „flatus vocis“, el trebuie să fie real, naționalismul adevărat nu are nevoie de reclamă. Naționalismul adevărat nu merge să aducă de aiurea forme fără fondul necesar ci merge la sursă la sufletul și nevoile țării. Acesta este naționalismul care este la temelie partidului național țărănesc. Este naționalismul lui Horea, Avram Iancu, Simeon Bărnuțiu, Iuliu Maniu, înfrățit cu acelaș cald și adevărat naționalism al lui Tudor Vladimirescu, Dobrescu Argeși și Ion Mihalache.

Programul partidului național țărănesc este părtruns de acest naționalism realist.

Pe plan economic realizarea programului partidului național țărănesc înseamnă în primul rând o luptă aprigă în contra intermediarilor și exploataților muncii țărănești. O armă îndreptată contra lor este cooperajia; opera grea și vastă de deparazitare de intermediari (streini în mare parte), valorificarea muncii țărănești nu se poate face prin frazeologie gănuresă ci prin cooperajie. Etalizarea industriilor de bază și de primă necesitate, eliberarea țaranului român de spolierea sistematică a trusturilor și cartelurilor, înlăturarea deosebirei enorme între prețurile agricole și industriale, iată naționalismul realist pe plan economic, naționalism care nu are a se teme de formulele alchimistilor diversiunii. Aceasta înseamnă domnilor „spenglerieni“ naționalism constructiv, ridi-

earea țărănimii acolo unde trebuie să fie după rolul ce-l joacă în economia națională. Aceste este naționalismul constructiv și realist, dela isvorul pur ai intereselor țărănești înfrățite cu celelalte clase. Puteți continua jocul și veți putea continua deslănțuirea unui fals misticism, căci există o dictatură a bunului simț care situează pe linia moartă pe toți saltimbancii și panglicarii unui naționalism platformă de ascensiuni rapide și loc de refugiu al năpăstușilor votului

obștesc. Puteți crea „tehnică revoluționare” culese din tratate de mâna treia, puteți face reflexii asupra necesității violenței ca unic mijloc de a ajunge în țara făgăduinței, puteți face totul pentru potolirea setei tantalice de putere căci în fața cetelor catilinare stă conștiința unei țări care nu se lasă încălecată de de aventurierii violenții.

IULIU GHETIE

PREFACERI...

Omul e în veșnică frământare, în veșnică sbațere, spre mai bine. Societatea e în veșnică luptă împotriva condițiilor date, pentru obținerea de condiții mai favorabile dezvoltării ei și dezvoltării individului.

Progresul societății îl indică realizarea binelui și dreptății ce corespunde în ideologia socială, la un moment dat, unui anumit stadiu de dezvoltare a structurii economice și politico-sociale. Astfel puncte importante în dezvoltarea societății omenești și în dezvoltarea statelor au fost obținerea de condiții juridice și politice egale pentru membri unui anumit stat. O egalitate însă în ce privește starea civilă și drepturile politice nu mai satisface moralei și dreptății conforme conștiinței sociale actuale, căci s'a dovedit că inegalitatea de condiții între indivizi persistă cât timp nu s'a produs o nivelare economică.

În stadiul actual de dezvoltare a societății, nivelarea economică se impune, atât ca desiderat al ideologiei sociale, cât și pentru a înlătura conflictul ce s'a ivit prin dezvoltarea mare a tehnicei, între aceasta și sistemul de producție.

Ideologiei sociale nu-i mai corespunde starea în care o clasă socială are proprietatea mijloacelor de producție pentru exploatarea unei alte clase, producând astfel conflict de interese între oameni și sădind, în raporturile dintre ei, ura în locul bunei înțelegeri. Deasemenea scopul ori cărei producții nu mai poate fi obținerea de beneficii — cu ori ce preț — pentru particulari — azi, teoretic cel puțin, ori ce interese fiind subordonate interesului general.

Dezvoltării tehnicei și nouilor raporturi de muncă create între oameni prin această dezvoltare, nu-i mai corespunde sistemul de producție desorganizată a capitalismului — sistem generator de turburări economice și obstacol în calea evoluției societății.

Pentru înlăturarea acestor contradicții și pentru

preîntâmpinarea ori căror turburări cauzate de acestea, în structura economică a societății — în raporturile de proprietate — se plămădesc forme noi, caracterizate prin tendința spre colectivism.

În ce privește industria și schimbul, s'a recunoscut punctul de vedere că, numai prin etafizarea industriei și a instituțiilor de schimb se poate înlătura exploatarea cetățenilor unui stat, — prin formările oligarhice industriale sau bancare — și a muncitorimii prin sistemul salariatului capitalist. Dela etafizare evoluția va fi spre adevărata colectivizare, când mentalitatea se va fi schimbat îndeajuns pentru a înfrâna ori ce egoism individual sau corporativ.

În ce privește agricultura, modificarea intervine asupra proprietății solului, prin desființarea marelui proprietăți, — rămasită a feudalismului —, în folosul țărănimii; această reformă însemnează înlăturarea unei nedreptăți de veacuri, dându-se pământul în proprietatea acelor cari l-au muncit întotdeauna. Pentru a putea obține mijloacele de producție necesare și pentru ca țărănimea să-și îndeplinească mai bine funcția economică, cum și pentru a înlătura ori ce exploatare a țărănilor în calitatea lor de consumatori, — în interesul general — e necesară solidarizarea țărănimii în procesul de producție, adică cooperatizarea ei.

Prin obținerea acestor condiții și prin o dirijare a producției după un plan determinat, se înlătorează ori ce nesiguranță economică, dându-se posibilitatea de desfășurare de forme politice și de sisteme juridice salutare, cum și de dezvoltare culturală.

În economie se caută forme ce să satisfacă interesul general, în politică forma corespunzătoare nu poate fi decât democrația adevărată, în care exercitarea suveranității de totalitatea cetățenilor, conștiința de rolul lor în organizații de stat, să fie garanța sub-

ordonării intereselor particulare interesului colectiv.

Cu forma economică dirijată și forma politică amintită, sistemul juridic nu va afișa drepturi fără posibilitatea de valorificare — ca dreptul la muncă devenit uneori drept la somaj în societatea cu sistem de producție capitalist — ci va asigura respectarea drepturilor tuturor, nici într'un caz iosă a privilegiilor unora.

Modificarea structurii economice va întâmpina de sigur protestul interesaiilor formei vechi. Acest protest trebuie însă înfrânt pentru binele general și aici e rolul important al statului.

Statul, organizarea indivizilor din punct de vedere politic, având de scop de a garanta și salvarda drepturile cetățenilor, are datoria de a asigura interesul general și aceasta nu e posibil decât prin organizarea de către stat a muncii și a distribuției produselor create.

Care e situația la noi?

Proprietatea solului s'a modificat prin reforma agrară, expropriindu-se latifundiile boierești, în ce privește structura economică. În ce privește structura politică, s'a acordat sufragiul universal și prin aceasta organizația de stat nu mai are un caracter de clasă, așa că prin acțiunea statului s'ar putea înfăptui etatizarea industriei, instituțiilor de schimb și cooperatizarea țărănimii, îmbunătățindu-se condițiile de trai pentru toate categoriile sociale.

Ridicarea economică a țărănimii, asigurându-i-se prin aceasta dezvoltarea culturală și rolul politic de

terminant, ce-i revine în raport cu funcția sa economică și importanța sa numerică, — înlăturarea exploatarea cetățenilor prin trusturi — însemnează înfronarea bunei stări și îndreptarea tuturor forțelor națiunii pe calea progresului social.

Formele economice și politice arătate, înseamnă în viața socială, înălțarea omului pentru dominarea materiei, cu schimbarea mentalității lui chiar, iar în ce privește umanitatea, crearea unei civilizații noi, cu posibilitate de dezvoltare mult mai mare culturală.

Critica ce se aduce formelor promovătoare a interesului general, mai ales celei economice, cu caracter colectivist, e că s'ar nesocosi individul — sau în alți termeni — individualul s'ar pierde în social.

Părerea aceasta e greșită, căci individualul nu e caracterizat prin bunurile ce le are cineva în proprietatea sa, așa că individul are posibilitatea dezvoltării unei activități — după aptitudini — spre plăcerea lui și binele societății.

Activitatea omului ar putea fi împotriva societății, dar transformarea acesteia nu e împotriva individului, căci înfrânarea egoismului acestuia înseamnă amanciparea individului însuși.

Formele sociale sunt determinate de cele economice și acestea de progresul social, datoria omnirii și națiunii fiind de a propăși în înfrățire și ajutor reciproc, pentru a înfrânge ori ce greutate și nedreptate, înălțând din ce în ce omul.

ADRIAN MIHALCA

Organizarea Tineretului Național-Țărănist în Ardeal

Un partid viguros și constructiv nu trebuie să-și formeze cadrele la întâmplare. Viața publică pretinde pregătire și caractere; și acestea nu se deprind și nu se formează de pe o zi pe alta. Din această cauză formarea din vreme a cadrelor partidului este un imperativ de care marile organizațiuni politice din lume au ținut și țin seamă. Tineretul formează obiect serios de preocupare atât în partidele de dreapta cât și în cele de stânga. Formațiunile mari politice temporane organizează tineretul pentru luptă și sacrificii, îl instruește în vederea realizării obiectivelor ce își propun. Așa fac comuniștii, fașiștii, agrarienii cehoslovaci, hitlerişti și alții.

Partidul național-țărănesc vrea să pregătească tineretul român în spiritul gândirii și disciplinei lui.

Acest partid afirmă caracterul său revoluționar în viața publică a țării. Formarea unui nou Stat — Statul național-țărănesc — cere o nouă pregătire, o nouă disciplină, o nouă organizare. Acest Stat nu se poate înfăptui fără contribuția tineretului, a fineretului crescut în disciplina și idealurile de viață național-țărăniste.

Statutul național-țărănist, votat de congresul din Aprilie, prevede, sumar, necesitatea și normele de organizare ale Tineretului. Art. 60 din Statut spune: „Pe lângă președinția partidului și depinzând direct de aceasta, va funcționa organizația Tineretului Național-Țărănesc“. Iar art. 61 specifică: „Menirea acestei organizațiuni este: a educa tineretul, care se pregătește pentru viața publică, în disciplina crezului

și programului național-tărănesc; a cultiva în tineret conștiința drepturilor și datoriei de cetățean al Statului; a-i educa sentimentul de mândrie și demnitatea cetățenească; a-i forma caracterul și puterea de rezistență împotriva abuzurilor; a așeza pe baze culturale acțiunea de propagandă la sate și a alătura luptelor programatice avântul și idealismul tineresc; a forma echipe disciplinate și instruite pentru acțiunea directă de ridicare culturală, economică, națională și pentru execuția de programe de lucrări pe teren, de însărcinări speciale, etc.; a pregăti viitoarele cadre instruite ale partidului. Se vor organiza în acest scop cursuri speciale pentru educația Tineretului în acest spirit."

Statutul mai prevede că în organizația tineretului național-tărănesc vor putea fi primiți tineri până la vârsta de 25 ani, după care trec în organizația normală de cadre. Pentru punerea în funcțiune a noii organizațiuni, președintele partidului va putea desemna persoane, fără considerație de vârstă, pe timp de un an.

Dl Ion Mihalache, președintele partidului, a înfocmit un proiect de regulament de funcționare a organizației Tineretului. Potrivit acestui proiect de regulament, din care extragem câteva dispozițiuni, organizația Tineretului constă din: Organizația centrală, Organizații regionale, județene și locale.

Organizația centrală e formată dintr'un comitet executiv central, secretarul general și din comitetul central compus din comitetele executive ale organizațiilor regionale. Organizația regională constă din comitetul regional compus din secretarii comitetelor județene, din câțiva membrii aleși de consiliul general regional și din secretarul regional; consiliul general regional se compune din totalitatea membrilor comitetelor județene. Organizația județeană constă din un comitet județean compus 5—9 membrii și un secretar județean. Notăm că din organizațiile Tineretului sunt excluse calitățile de președinți, fiind înlocuite cu acelea de Secretari.

Conducătorul suprem al Tineretului este Președintele Partidului, secundat de Secretarul General al Tineretului.

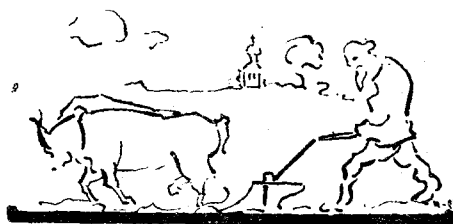
Regulamentul prevede, mai amănunțit, mijloacele de realizare ale scopurilor specificate de statut. Partidul va numi instructori pentru inițierea în programul partidului.

Se pot organiza și Secții universitare, cu secretar și comitet aparte, însă colaborând cu celelalte comitete ale Tineretului.

Nu este greu de desprins însemnătatea pe care trebuie să o aibă, în viața de partid, tineretul bine organizat, instruit și disciplinat. Partidul național-tărănesc, prin intuiția admirabilă și voința hotărâtă a Președintelui său, pășește la organizarea tineretului țării în spiritul democrației disciplinate, al naționalismului luminat și al țărănismului tenace. Spiritul general al acestei organizații tinerești trebuie să fie revoluționar, cu scopul precis de a preface radical așezările de orice fel ale țării. Țărănimea este obiectivul de căpetenie. Țara de mâine nu poate fi mare și puternică fără o țărănime luminată, sănătoasă și înstărită. Tineretul trebuie să se deprindă, din vreme, să aprofundeze problemele de viață ale țărănimii pentruca, mai târziu, când țara va fi condusă de el, să știe ce trebuie să realizeze și cum anume.

Organizațiunile de partid să dea cea mai mare atențiune organizării Tineretului. Se începe o viață nouă pe care nu o vom putea clădi temeinic fără luptători pregătiți și hotărâți. Politica nu mai poate, nu mai trebuie să fie polifacionism, așteptarea de venire la putere pentru a da și a lua demnități. Trebuie să lucrăm organic, în adâncime și din vreme; cadrele de mâine ale partidului să fie formate de acei cari și-au făcut ucenicia în Tineret, dovedind onestitate, hărnicie și spirit de disciplină. Numai atunci vom avea o viață politică demnă și creatoare de valori durabile, când în viața publică vor interveni numai oamenii de caracter, bine pregătiți și energici. Și formarea acestora revine, în primul rând, Tineretului partidului național-tărănesc, condus de marele caracter, de mintea și de voința dlui Ion Mihalache.

VICTOR JINGA

ÎNSEMĂRI

Congresul partidului național-țărănesc

În zilele de 22 și 23 Aprilie s'a ținut la București congresul partidului național-țărănesc. Presa n'a stăruit îndeajuns asupra lucrărilor și însemnătății acestui congres; lumea noastră este deprinsă să țină seama mai ales de lucrurile cari lovesc imaginația, cari oferă o impresie optică, cari au în ele ceva spectaculos. Ori, congresul național-țărănesc a fost o manifestare sobră dar impresionantă de cadre, întrunite pentru a desbate și a lua hotărâri în legătură cu alegerea forurilor ierarhice, programul și statutul partidului.

A fost deosebit de impresionant momentul când congresul a ratificat alegerea ca președinte al partidului a dlui Ion Mihalache. Figura marelui muscelan și a neobositului luptător pentru marea mulțime a satelor a proiectat asupra congresului încrederea în sosirea apropiată a ceasului în care țărâimea română își va realiza izbăvirea ei printr'o operă constructivă de mari dimensiuni, dirijată de președintele-țărăn care și-a împletit destinul cu pătura socială din mijlocul căreia s'a ridicat. Am asistat la o consacrare, la un triumf, la trasarea unui drum drept și luminos în politica țării arătat de Președintele Ion Mihalache.

Discursul dlui Iuliu Maniu s'a încadrat perfect în sensibilitatea și așteptările congresului. Omul de Stat a desvăluit congresului izvoarele din cari își alimentează credința sa în necesitatea realizării unei vieți publice morale, a înfățișat cuprinsul postulatului constituționalist care trebuie ținut în seamă de oricine deține o fracțiune cât de mică din atribuțiunile de viață publică românească, a expus liniile mari pe cari au acționat guvernele național-țărăniște și direcțiile guvernărilor viitoare ale partidului.

Aprobarea programului a fost precedată de o expunere clară și energică a președintelui partidului care a desprins, sintetic, directivele și orientarea de viitor a partidului consemnate în program. Programul se inspiră numai din realitățile vieții românești. Nota lui caracteristică: recunoașterea — pentru Statul românesc — a primatului intereselor țărănimii care este cea mai numeroasă, cea mai productivă și cea mai temeinică pătură socială a țării; programul este pe deantregul străbătut de soluțiile reclamate de acest primat al țărănimii.

Statutul partidului a fost complet refăcut, asigurându-se o organizare și o funcționare a partidului pe baza principiilor democratice, de decentralizare, garantându-se libertatea în discuțiune și unitatea în acțiune.

Congresul s'a încheiat cu o însuflețire care dă vigoare luptei și justificare victoriei. Cel mai mare partid politic al României a vorbit țării respectat, demn și cu sentimentul deplin al răspunderii.

Tineretul național-țărănist din Ardeal.

Dl Ion Mihalache, președintele partidului național-țărănesc, a însărcinat pe dl Prof. Dr. Victor Jinga să se intereseze de organizarea Tineretului în Ardeal și Banat. Dl V. Jinga a luat contact cu unii conducători ai organizațiilor județene ale partidului și pretutindeni se manifestează un foarte viu interes pentru organizarea Tineretului.

La organizarea Tineretului partidului național-țărănesc se va ține seama de eficacitatea colaborării sincere și strânse între organizațiile de cadre ale partidului și acelea ale Tineretului. Totul trebuie înfăptuit în spirit de perfectă armonie, avându-se în vedere numai țelurile mari ale partidului, capacitatea lui de luptă și de realizare.

D-nii președinți ai organizațiilor județene ale partidului vor fi solicitați să dea tot concursul organizării Tineretului. Acum se dă o redactare definitivă Regulamentului de funcționare a Tineretului partidului național-țărănesc care va fi pus la dispoziția acelor cari vor fi desemnați cu organizarea pe județe, a Tineretului.

Această revistă va fi tribuna de luptă, afirmare și informare a Tineretului. Dorim să avem în toate părțile Ardealului și Banatului informatori onești pentru a putea înfățișa, de aci, tabloul viu și cât mai complet al mișcării tineretului partidului nostru de dincoace da munți.

Orice în legătură cu organizarea și viața tineretului partidului național-țărănesc din Ardeal și Banat rugăm să se comunice pe adresa: Prof. V. Jinga, Str. Regală 18, Cluj.

Franța rămâne democrată

La începutul lunei Aprilie s'a ținut la Lyon un congres extraordinar al partidului radical-socialist francez. Și de astădată marele partid politic francez a manifestat atașamentul său față de ideile și tactica democratică. Partidele de stânga franceze s'au unit totdeauna pt. a înfrânge reacțiunea și au isbutit regulat s'o bată. În timpul celor aproape 65 de ani de când există, republica franceză a trebuit să înfrunte asalturi grele și crâncene date de dușmanii ei. Agitația din timpul generalului Boulanger, afacerea Dreyfus, acțiunea partidelor de dreapta în timpul aplicării legilor laice și a legii pentru despărțirea bisericii de Stat; etc., au fost foarte primejdioase. Dar republica a reușit să învingă totdeauna pe dușmanii ei.

Libertățile cetățenești au fost câștigate în Franța prin lupte sângeroase de stradă și pe baricade, prin numeroase revoluții și prin jertfe fără de sfârșit. Republica întruchipează, în ochii poporului francez, atât libertatea de gândire și de critică cât și posibilitatea ca, pe calea democrației, să se ajungă la desrobirea socială.

La congres, dl Herriot, șeful partidului radical a apărut cu multă căldură pe dl Flandin, șeful guvernului, despre care a spus că este antifascist. „Cei cari sunt la stânga noastră și cari luptă contra noastră — a zis dl Herriot — trebuie să înțeleagă că noi apărăm instituțiile parlamentare și libertățile.”

DI Romier și țăranul român.

DI Lucien Romier, directorul ziarului parizian „Figaro“, a stat câteva zile printre noi. DI Romier a mai fost odată la noi, acum câțiva ani. După această călătorie făcută, la noi, pe unde a vrut d-sa iar nu pe unde l-ar fi condus autoritățile noastre, dl Romier a tipărit cartea „La răscrucea imperiilor moarte“, un studiu-reportaj dintre cele mai interesante.

DI Romier s'a ocupat atunci de țărănimea noastră spunând lucrurilor pe numele lor adevărat. Revenit acum, un redactor al ziarului „Adevărul“ a obținut dela d-sa unele declarații dintre cari desprindem pe cele cari urmează:

„Ceiace mă interesează mai cu seamă la dvs. este soarta țăranului. Ca economist, urmăresc foarte de aproape toate datele pe care le pot căpăta asupra felului cum vă adaptați la noua economie agricolă. Din cele ce știu și din cele ce văd pe câmpia atât de frumoasă și de bine lucrată, constat cu satisfacție că evoluția se face în condițiuni normale. *Dar hrana țăranilor?* Iată o chestiune primordială: populația rurală, baza statului în sensul cel mai profund al cuvântului, trebuie bine hrănită. Știu că ravagiile crizei se resimt și la dvs. dar ele nu trebuie să se resimtă la pătura rurală. Ca economist, constat criza și îi deplâng fenomenele. Dar ca sociolog, văzând că ea are repercusiuni bune pe alocuirea pentru stăndardul de viață al țăranului, criza nu îmi este prea antipatică. Într'adevăr, nemai găsind profit din vânzare, țăranul a început să consume el însuși produsul muncii lui, sau o mai mare parte din el. Țăranii grași, vă asigur, sunt un ideal pentru dvs.“

Observațiunile dlui Romier sunt foarte interesante. Punând accentul pe problema alimentației țărănești, dl Romier a desvăluit o latură foarte importantă a problemelor noastre rurale. Da, a mânca bine și a fi sănătos însemnează a realiza o situațiune dintre cele mai necesare, mai însemnate, într'o țară în care subnutriția și bolile de tot felul sunt o plagă care ne macină capitalul biologic. Problema bunului trai este un capitol dintre cele mai importante din realizările Statului național-țărănesc de mâine.

Șapte ani dela marea adunare dela Alba-Iulia

Nu e vorba de Alba-Iulia unirii, care a săvârșit marea dreptate așteptată de vreme îndelungată de un neam întreg. Aci vom reține data de 7 Mai 1928, când s'au adunat la Alba-Iulia 200.000 țărani ardeleni pentru a-și spune un cuvânt hotărâtor în treburile țării îndrumate despotic de partidul liberal.

Marea adunare politică și națională dela 7 Mai 1928, a fost expresia unor foarte însemnate revendicări ale conștiinței publice ardelenesti, care voia să se încadreze în hotarele largite ale țării cu un patriotism spiritual de care politicianii învechiți în rele ai vechiului regat nu voiau să fină seama. Caracterul protestatar al acestei adunări nu era determinat

de meschine competițiuni politicianiste ci de revendicările juste ale unei conștiințe cetățenești călită în lupte și suferințe.

Alba-Iulia anului 1928 a fost marea adunare a democrației. Acolo, lumea românească din Ardeal a ascultat cuvântul înțelept al lui Iuliu Maniu, glasul avântat al lui Ion Mihalache, îndemnurile calde ale lui Ștefan Ciceo-Pop și rostirile celorlalți conducători ai democrației românești; lumea fremăta de nădejdea îndreptării ce va să vie.

Impotriva spiritului acestei mari adunări s'au ridicat, în ultimul timp, toate forțele oculte și fâțișe ale obscurantismului. Acelaș partid care a chemat pe Români, în 1928, la Alba-Iulia, după experiențe a două guvernări grele, își încordează puterile pentru a se'nțări și a lupta pentru împlinirile pe care a jurat acum șapte ani în cetatea unirii. Iuliu Maniu este tot alături de Ion Mihalache, bătrânul Cicio Pop, între timp, a trecut hotarul vieții; în locul marelui luptător dela Arad a venit temperamentul viguros și credința tenace a Drului Nicolae Lupu. Și lupta va merge mai departe, democrația românească și țărănească având, în partidul național-țărănesc, un instrument puternic de apărare și de realizare.

Amintirea zilei de 7 Mai 1928, să ne fie un îndemn și un îndreptar. Idealurile de atunci nu pot fi nesocotite astăzi decât de acei cari nu au crezut în ele. S'a realizat încă prea puțin din marile revendicări de acum 7 ani. Acolo s'a depus jurământ. Pot fi pe căi drepte acei cari calcă jurământul depus în marea cetate la 7 Mai 1928? Să facă semnul crucii și să răspundă.

COMITETUL DE REDACȚIE:

A. BANCIU, GH. DRAGOȘ, I. GHEȚIE, V. JINGA,
A. MIHALCA, PAVEL PAVEL, A. POPOV,
B. SCHIOPU, C. SUCIU

ABONAMENT 60 LEI ANUAL

DE ONOARE 300 LEI

Abonamentele sunt a se trimite pe adresa:

Dr. GH. DRAGOȘ, CLUJ, Str. ȘAGUNA 11

Redacția și administrația: Cluj, Str. Baba Novac 8

Redactor responsabil: Dr. GH. DRAGOȘ

Tip. Transilvania, Cluj, P. Cuza Vodă 16

patrați) este favorabil agriculturii și după ce trece în revistă poporul Elvețian, compus și azi din: Germani, Francezi și Italiani, unde „Autonomia aceasta se rezolvă prin nevoia comună de autonomie, de independență” și unde „Fiecare elvețian este președinte peste ceva” insistând asupra spiritului de asociere, autorul studiază mai amănunțit pe țărani.

Se crede, de obicei, că țaran și plugar sunt sinonime. În capitolul aceasta Dl. Prof. Victor Jinga, face deosebirea aceasta arătând că „Elveția are mulți țărani, dar solul ei ingrat nu îi permite să aibă și mulți plugari”.

Pe noi ne interesează această țară și prin faptul că aici predomină regimul micii proprietăți, cum de altfel este și la noi. Deosebirea este — însă — în structura politică, în cultură, — Elveția având o tradiție culturală și în special pedagogică din cele mai strălucite.

Autorul studiază în capitolele următoare: Inceputurile cooperatiste, arătând și realizările ce s'au făcut în acest domeniu, unde predomină sistemul Raiffeisen.

Un capitol din cele mai interesante este „Freidorff, orașul cooperativelor”. În anul 1919 din inițiativa lui B. Jaegg și a Uniunii cooperativelor de consum, s'a întemeiat „Fundatia pentru protejarea cooperativelor de colonizare” care administrează și colonia Freidorff. Pentru o identificare asupra spiritului ce domnește în această minunată realizare, amintesc câteva puncte descrise pe larg de autor:

„Statutele coloniei cooperative arată că scopul ei este: protejarea progresului general al membrilor și îmbunătățirea traiului lor”.

„Casele sunt date membrilor numai în folosință, contra unei anumite chirii. Inchirierea este pentru totdeauna și se termină numai cu plecarea membrului din cooperativă, evident dacă, între timp, membrul nu s'a făcut vinovat de nedeplinirea unor obligațiuni la care este supus. La moartea unui membru drepturile acestuia pot fi moștenite de un urmaș care trebuie deasemenea să îndeplinească anumite condițiuni”. (pag. 21)

Orașul Freidorff ne amintește de acele falansterie și familistere a căror realizare a fost încercată de atâți medici ai răului social, dar cari încercări au rămas numai în istoria inițiativelor.

Una din cele mai însemnate realizări a poporului elvețian în domeniul construcției sociale sunt Asociațiile Agricole, cari sunt în număr de 1,297 cu un număr de membri de 514,639, afară de cele cooperative cu un număr de membri de 1,257,668 și afară de Asociațiile cu caracter politic și cultural. Cea mai importantă instituție a economiei rurale elvețiene este „Uniunea elvețiană a țărănilor” întemeiată la 7 Iunie 1897 la Berna. Director al acestei uniunii este numit la 19 Apr. 1898 dl. Dr. Ernest Laur, doctor în filosofie și inginer agronom, care conduce până astăzi această instituție. Secretariatul acestei uniunii a fost mutat în 1910 la Brugg în Argovia.

Spațiul nu-mi permite a intra în detalii asupra acestei organizații ce este un exemplu pe care îl studiază la fața locului oamenii de știință din toată țările, ci mă voiu mărgini a aminti câteva din atribuțiunile Secretariatului agricol: studierea situației agriculturii țării și a mijloacelor de a o face să progreseze, strângerea documentărilor în acest scop și prezentare de propuneri în vederea dezvoltării și favorizării profesiunii agricole.

De când a intrat în activitate această Uniune nu a luncat pe panta politice. În cei 37 de ani de existență ea și-a păstrat caracterul inițial în ce privește orientarea pe tărâmul activității.

Conducătorul de 37 ani al acestei Uniunii, dl. Dr. E. Laur, în două conferințe pe cari le-a ținut în fața Adunării delegaților Uniunii, a trasat liniile principale în cadrul cărora trebuie coordonată activitatea acestei instituții. Citez din cartea Dlui V. Jinga următoarele declarații ale Drului Laur:

„Uniunea elvețiană a țărănilor — nu s'a mărginit niciodată să apere numai interesele economice ale agriculturii. Conducătorii ei au urmărit să cultive, printre agricultori, idealul unui scop superior lucrurilor și intereselor pur materiale.”

„Pentru Uniune nu există decât un singur principiu conducător: a face operă constructivă a trăi și a lăsa și pe alții să trăiască, a nu recunoaște ca scop superior al activității ei decât prosperitatea generală a Confederației. Drumul Uniunii este la jumătate distanța dintre extreme. Ea acceptă sprijinul stângei și al drepte dar rămâne ceea ce este, reprezentanța populațiunii rurale, purtătoarea de cuvânt a oamenilor cu mâinile bătătorite, apărătorii întreprinderii autonome.”

„Ideile noastre ne despart mult de socialiști, deoarece noi ne plasăm în preocupările noastre dintr'un punct de vedere creștin. Noi considerăm familia ca celulă mamă a prosperității omenești, noi respectăm proprietatea și reprobăm lupta de clasă.”

„Noi reprobăm doctrina egoistă a liberalismului economic manchesterian.”

Analizând mai departe acest capitol, vedem că Dr. Laur, acest om care și-a făcut o religie din a organiza și conduce pe țărăni elvețian, ne arată că în locul la ceace ce dă un profit, trebuie păstrat pentru umanitate și popor, „Elementele cele mai bune, acele cari îi sunt prețioase.” Dar principiile Uniunii sunt și contra socialismului. „Pe când pe socialiști îi dirijează în acțiunea lor ura de clasă, pe noi ne dirijează dragostea pentru deapropaele care, cu tot zelul și buna lui credință este exploatat și oprimat.”

„Noi suntem convinși că menținerea populațiunii țărănești este condițiunea primordială a prosperității unui popor.”

„Noi suntem angajați să dezvoltăm și să apărăm cooperația. Noi refuzăm să facem, în acest domeniu, concesiuni meseriilor și comerțului. Experiența ne învață, de altfel, că meseriile, micile industrii și comerțul pot să trăiască bine paralel cu cooperația agricolă.”

După ce arată fazele prin care a trecut liberalismul economic și cât de iluzoriu este acest lucru în situația de azi când, chiar grupurile patronale s'au coalizat pentru a înlătura concurență, Dr. Laur spune: „Lumea își dă totmai mult seama că bazele partidelor politice burgheze sunt formată și din populația țărănească. Sarcina noastră este: să menținem națiunea elvețiană în sânul căreia țaranul, orășanul și muncitorul să găsească o existență demnă, o națiune care să aibă pușini săraci și pușini bogafi și în care toți să se simtă solidari știindu-se cetățeni egali în drepturi ai Confederației elvețiene.”

„Noi plecăm dela convingerea că o națiune fără clasa țărănească este compromisă din punctul de vedere economic, social, politic și religios.”

Dr. Laur și-a încheiat o conferință spunând că „Uniunea elvețiană a țărănilor este și rămâne „Frontul Verde”, organizația agricultorilor pe deasupra partidelor.”

În capitolul următor Dl. Prof. V. Jinga, studiază organizarea Secretariatului acestei uniuni numit „Secretariatul țărănilor elvețieni” care nu este numai o instituție administrativă, dar și una cu caracter științific. O secțiune a acestei instituții se ocupă

cu strângerea și despoierea documentărilor furnizate de contabilitatea agricolă, pentru a stabili rentabilitatea agriculturii elvețiene. Rezultatele le publică în „Revue suisse des marchés agricoles”. Pentru a putea introduce o contabilitate unică și bună, a inițiat un curs de contabilitate agricolă, care se ține în fiecare an în luna Februarie și care este foarte populat. S'a introdus la Brugg un sistem de contabilitate agricolă din cele mai adecuate, așa că, azi vin din toate țările specialiști pentru a studia contabilitatea. Acest sistem a fost introdus în multe țări, El permite ca centrala să-i analizeze și să-i calculeze țăranului rentabilitatea, dându-i și anumite îndrumări, grație registrelor ce le trimite

Datorită acestor cercetări și îndrumări s'a ajuns la o scădere a cheltuielilor de producțiune.

Nu lipsește nici un compartiment din economia agrară pe care această uniune să nu-l cerceteze în mod serios. Se fac cercetări privitoare la prețurile produselor agricole, la estimarea bunurilor agricole, mijloacele de desfacere, construcții rurale și mașini agricole, asigurările agricole, creditul agricol, etc. Toate aceste sunt analizate pe larg, arătându-se și rezultatele de până acum, în cartea Dlui Prof. Victor Jinga.

Cartea aceasta îți lasă impresia că Elveția este o țară unde țăranul s'a unit pentru a lupta contra individualismului ce are drept criteriu în viață beneficiul și s'a unit pentru a lupta contra greutăților pe care i-le impunea natura.

„... Elveția rămâne unul dintre cele mai vii exemple ale eficacității luptei organizate pentru menținerea și prosperitatea țăranimii, considerată, cu îndărătnicie, ca alcătuitoare și susținătoare de țară.”

A. T.

Ideea țăranistă. Revistă națională, economică, politică. A apărut întâiul număr, la 1 Mai, la București, sub conducerea dlui Nicolae Penescu.

Necesitatea unei reviste de sinteză doctrinară național-țăranistă era de mult simțită. Și dl Penescu, împreună cu câțiva distinși colaboratori, a realizat-o. Noi ne bucurăm mult și îi dorim viață lungă și cu spor,

Revista și-a asigurat — dintru început — un mănunchi de buni cunoscători ai problemelor țăraniste. Chiar din primul număr, în afară de director, revista cuprinde articole semnate de dnii Ion Mihalache, Mihail Popovici, Virgil Madgearu, Prof. C. Rădulescu-Motru, Virgil Potârcă, Ar. Călinescu, M. Ghelmegeanu, Mihai Ralea, etc.

„Rostul nostru — se spune în Cuvânt înainte — este să lămurim opinia publică din țara aceasta despre țelurile adevărate ale țăranismului, să dovedim că numai el poate realiza naționalismul integral, să risipim înțelesurile greșite ce s'au dat, din neștiință sau rea credință, ideologiei național-țăraniste, să cercetăm cu obiectivitate științifică toate problemele sociale și economice ale țării noastre.”

Di Ion Mihalache spune: „Noi urmăm un Stat nou, un Stat organic, expresie politică a realităților naționale în primul rând; a tuturor forțelor vii ale națiunii; a tuturor claselor producătoare și tuturor profesiunilor — toate având o coloană vertebrală țăranimea; și pe care stat noi l-am numit Stat național-țăranesc.”

Di Mihai Popovici scrie: „Idea națională dă prilej naționarilor de a-și destășura toate forțele lor morale, culturale, economice și politice și de a crea valori noi necunoscute până astăzi, în toate domeniile. A doua idee care trebuie să predomină la un popor este aceea care rezultă din structura sa socială, este aceea care în mod firesc se desprinde ca o rezultantă normală a așezării normale economice. Pentru noi Românii este și logic și natural că nu poate fi alta decât ideea țăranescă.”

Profesorul Rădulescu-Motru spune: „Conștiința țăranescă este puterea morală de bază a Statului român de astăzi. Ea ne dă siguranța unei dezvoltări liniștite, cum tot ea ne-a păstrat hotarele teritoriului pe care îl locuim. Pe conștiința țăranescă se va clădi și viitorul nostru”... „Țăranii sunt, în adevăr, și ei muncitori, ca și ceilalți muncitori ai țării. Dar sunt muncitori cu o plămădeală sufletească deosebită. Pe când ceilalți muncitori produc ca să se îmbogățesc pe ei; țăranii, chiar când cred că se îmbogățesc pe ei, îmbogățesc țara. Conștiința celorlalți muncitori se schimbă cu progresul tehnicii, care stă pe planul vieții internaționale; conștiința țăranescă merge cu instinctul neamului, pe planul vieții naționale.”

„Ideea țăranistă” a pornit bine la drum. Ea vine la timp potrivit. Noi îndemnăm, pe toți, să o citească. Redacția și administrația revistei este la București, Str. Clemenceau 9. și costă numai 5 lei numărul de 32 pagini.

V. J.

Observatorul social-economic. Revistă de studii și anchete social-economice. A intrat în al 5-lea an de apariție. A încheiat anul al 4-lea cu un volum de peste 300 pagini și cu un material extrem de interesant, semnat de dnii Ion Răducanu, George Sofronie, Gh. Moroianu, Gh. Dragoș, Iosif Gârbacea, Victor Jinga, etc.

Volumul I. din anul acesta are — pe lângă o cronică bogată și recenzii — următoarele articole: G. Sofronie, Raymond Poincaré și Louis Barthou constructori ai noului ordinii internaționale; I. Gârbacea, Parteniu Cosma; Dr. L. Daniello, Sănătatea satului românesc din Ardeal; A. Gociman-Oituz, Contribuțiuni la problema Moșilor; Prof. A. Rășinaru, Aurul și mercurul județului Alba; Al. Stroe-Militaru, Din trecutul Săcelilor; Ing. P. N. Panaitescu, La crize agricole et ses remedes; A. Tătaru, Câteva păreri economice la scriitorii greci. Redacția și administrația revistei este în Str. Mărzescu 18, Cluj.

RECENZII

Pavel Pavel: Spre o Confederație a statelor dunărene.

București, Tip. I. C. Văcărescu. 1935. Pag. 116.

Problema statelor dunărene, nu numai că a fost amănunțit dezbătută în diferite cancelarii europene, dar ea a preocupat și preocupa încă foarte mulți oameni de știință. S'au încercat atâtea explicații pe socoteala depresiunii economice din acest bazin dunărean, încât, am putea zice că un centru de gravitate a crizei internaționale se află situat în una din aceste țări. Faptul însă nu e lipsit de oarecare veracitate. Această premiză este adevărată numai întrucât putem admite că în aceste țări o suprastructura economică a fost ajută să se formeze în mod artificial, iar în fața crizei s'a prăbușit mult mai repede, făcând ca și adevărata structură economică a acestor țări să sufere o depreciere a produselor lor. Și aici trebuie să amintim agricultura, pe care criza nu numai că a desorganizat, dar a găsit-o desorganizată, pentru că fiecare țară și în special țara noastră, n'a făcut altceva după război decât să favorizeze o industrie cu o nuanță de parazitism, iar agricultura să fie lăsată în voia conjuncturilor, în special economice.

Ăcest dezechilibru a tras după sine un cortegiu de alte consecințe ce decurg logic și simultan din criza ce se manifesta în unele departamente economice.

Di Pavel Pavel, încearcă, este adevărat mai mult pe plan politic, să stabilească noțiunea Europa Centrală, ce s'a schimbat — în timp — după interesele de unde venea sugestia.

Austro-Ungaria nu era decât un minunat ghiveci de prost gust și istoria s'a răsbunat cu atât mai dur cu cât realitățile acestui imperiu au fost mai târziu sesizate.

Germanii au fost aceia cari au căutat să-i dea Europei Centrale o noțiune mai precisă, nu numai din punct de vedere geografic dar mai ales economic. Cartea lui Friedrich Naumann este o dovadă eclatantă în această privință. Concomitent cu apariția acestei cărți apare la Militärgeographisches Institut (18. IV. 1916.) Wien, o hărtă din care reieșă că Germanii au voit să organizeze Europa Centrală, chiar și din punct de vedere militar. Bineînțeles ei n'ar fi renunțat la directa administrare și exploatare ca o consecință a principiului for de expansiune economică „Drang nach Osten“.

După război problema Europei dunărene a primit altă latură, cu o interpretare coordonată după noile interese internaționale. Mulți oameni politici, între cari, autorul amintește, pe Di Iuliu Maniu, i-a preocupat problema economică a acestor țări. Di Iuliu Maniu, încă în 1918, deci într'o epocă de refacere și prosperare economică era de părere „că prosperitatea economică și financiară, reală și durabilă a țărilor dunărene nu poate fi asigurată decât prin încheierea antantelor regionale.“ (Pag. 21.)

În anul 1930, Di Iuliu Maniu, acordă ziarului vienez Neue Freie Presse un interview ce a avut mare răsunet, în care Fostul Președinte de Consiliu se ocupa cu problemele economice și financiare care le impunea criza, ajungând la concluzia „că singurul mijloc într'adevăr eficace pentru atingerea acestui scop este realizarea grabnică a unei Confederații Central Europene.“ (Pag. 24.)

Autorul după ce schițează evoluția acestei probleme, caută în alt capitol să analizeze perspectivele mondiale pe care le-ar avea o Confederație a țărilor dunărene. Este interesant de relevant

faptul că cinci state (Austria, Cehoslovacia, Iugoslavia, Ungaria și România) fac un comerț de export între ele de 35.50/o și un comerț de import de 30/o, din totalul comerțului.

Trece în revistă autorul, legăturile țărilor fiecare între ele cu date statistice din cele mai prețioase, cu o interpretare favorabilă pentru crearea acestei unități economice.

Sunt capitole în cartea aceasta care la prima vedere par a avea numai un rol secundar, dar care sunt tot atât de dificile de coordonat într'o confederație ca și cele ce apar pe primul plan. Așa sunt: Regimul politic și juridic al Dunării, Comerțul de Cereale . . . etc.

Unul din cele mai serioase planuri ce s'a pus până acum în această privință, este Planul Tardieu, pe care autorul îl analizează din toate punctele de vedere. Planul Tardieu care a întâmpinat o rezistență foarte înverșunată, face o invitație marilor puteri ca să invite cele cinci state din Europa Centrală „să caute în spiritul recomandărilor Societății Națiunilor făcute de către Comitetul Financiar, căile convenabile pentru a realiza o apropiere economică și o cooperare pe baza regimului preferențial, precizând că orice altă organizare între cele cinci state nu este nici oportună și nici dezirabilă“. (Pag. 55.)

Țările cari s'au opus mai puternic realizării Planului Tardieu, au fost: Germania, care vedea prin realizarea acestui plan pierderea definitivă în speranța Anschluss-ului; Italia care și vedea micșorată influența în această parte.

Unul din meritele autorului este și acela că a arătat părerile a doi economiști însemnați, în această chestiune. Di Virgil Madgearu și Di Hantosh Elemer s'au ocupat de aproape cu chestiunile economice ale acestor țări. Cartea se termină cu unele reflecții asupra atitudinii Ungariei și Austriei, cari converg prea mult spre alte interese decât cele cari ar facilita o astfel de realizare. Cartea dlui Pavel Pavel stabilește noțiunea de Europa Centrală, evoluția acestei noțiuni în special după război și punctele de reper reale ale acestei utopii. Utopie din cauza carapacei politice ce pare că presează tot mai mult elementele economice și sociale.

A. T.

Victor Jinga: Organizarea economică a țărânilor elvețiene. Cluj, Tip. Națională, 1935.

Este cert că, pentru a studia cu succes structura fenomenelor economice, este nevoie, nu numai de cunoștințe teoretice cât mai temeinice, dar și de o vastă experiență, ce contribuie foarte mult la dezvoltarea spiritului de observație fin, temeinic și mai ales obiectiv.

Dintre fenomenele economice, cele ale economiei agrare se pretează mai greu la o interpretare și mai ales sunt greu de determinat, pentru faptul că aici omul să integrează complet cu forma lor de dezvoltare. Agricultură nu este un sistem de producție, este un sistem de viață.

Di Prof. Victor Jinga studiază în cartea cu titlul de mai sus, felul cum sunt organizați țărânilor elvețieni și a desprins cu destulă perspicacitate din acea „mică lume“ elvețiană caractercele esențiale ale unei din cele mai însemnate „victorii a omului asupra omului“ cum spunea Robert de Traz și asupra naturii. Se poate afirma că această victorie este realizată în domeniul agrar.

După ce face o scurtă privire asupra țării, unde arată că numai o treime din întinderea totală a pământului (41,324 km.

(Continuare în pag. 3-a a copertei)